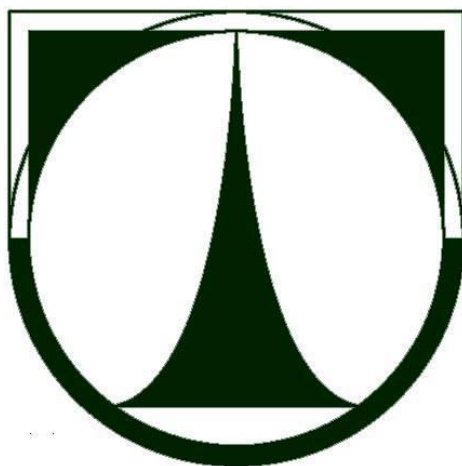

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2012

Bc. Martin Nenutil

Technická univerzita v Liberci
Ekonomická fakulta

Studijní program: **N 6208 – Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika**

Konkurenceschopnost České republiky s dopady na podnikovou sféru

Competitiveness of Czech Republic with impacts on the industry

DP – PE – KEK – 2012 – 48
Bc. Martin Nenutil

Vedoucí práce: doc. Ing. Šárka Laboutkouvá, Ph.D., katedra ekonomie
Konzultant: Ing. Bohuslav Voda

Počet stran: 80

Počet příloh: 4

Datum odevzdání: 30. dubna 2012

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci dne 30. dubna 2012

Bc. Martin Nenutil

Tímto bych chtěl poděkovat vedoucí diplomové práce doc. Ing. Šárce Laboutkové, Ph.D. za odborné vedení, poskytnuté rady, náměty a připomínky, které mi byly nápomocné při psaní diplomové práce. Dále bych chtěl poděkovat rodině za podporu během studia.

Martin Nenutil

Anotace

Cílem diplomové práce na téma "Konkurenceschopnost České republiky s dopady na podnikovou sféru" je identifikovat a zhodnotit silné a slabé stránky České republiky v mezinárodním prostředí. V počátku práce je vymezen pojem konkurenceschopnost. Poté se jednotlivé kapitoly zabývají dílčími oblastmi, které ovlivňují konkurenceschopnost. V jednotlivých kapitolách jsou identifikovány problémy České republiky a je provedeno mezinárodní srovnání. Na konci každé kapitoly je provedena, SWOT analýza pro identifikaci hlavních výhod a nevýhod České republiky. V závěru práce jsou shrnuty dílčí poznatky z jednotlivých kapitol pro utvoření uceleného pohledu na české výhody a nevýhody v mezinárodní konkurenceschopnosti.

Klíčová slova

Česká republika, efektivita, instituce, konkurenceschopnost, rozvoj, výhoda, SWOT

Annotation

The aim of the thesis on "Competitiveness of the Czech Republic with impacts on the industry" is to identify and to evaluate the strengths and weaknesses of the Czech Republic in an international environment. In the beginning of this work is defined the term competitiveness. Then, the individual sub-chapters are dealing with issues that affect competitiveness. Each chapter identifies the problems of the Czech Republic and international comparisons are made. At the end of each chapter is the SWOT analysis done to identify the main advantages and disadvantages of the Czech Republic. The conclusion summarizes the findings from the individual sub-chapters for the formation of a coherent view of the Czech advantages and disadvantages in international competitiveness.

Key Words

Advantage, efficiency, competitiveness, Czech Republic, development, institutions, SWOT.

Obsah

Seznam zkratk	11
Seznam tabulek	13
Seznam obrázků	14
Úvod	15
1 Vymezení problematiky a základních pojmů	17
2 Instituce	21
2.1 Instituce v České republice	21
2.2 Analýza současného stavu v České republice	22
2.3 SWOT	30
3 Makroekonomická stabilita	32
3.1 Česká republika v mezinárodním prostředí	32
3.2 Daňový systém ČR	40
3.3 SWOT	43
4 Trh práce	45
4.1 Trh práce v ČR	45
4.2 Ochrana trhu práce.....	48
4.3 Daňový systém a trh práce.....	52
4.4 Demografie, vzdělání, trh práce.....	54
4.5 SWOT	55
5 Inovace	57
5.1 VaV v ČR a ve světě.....	57
5.2 Financování VaV	58
5.3 Výdaje na VaV v ČR	60
5.4 Podpora VaV v ČR	62

5.5	Inovační potenciál ČR	64
5.6	SWOT	67
6	Vzdělanost	69
6.1	Mezinárodní srovnání vzdělanosti	69
6.2	Trh práce a vzdělání	71
6.3	Podpora a investice do vzdělání	73
6.4	SWOT	78
	Shrnutí.....	80
	Závěr.....	84
	Seznam použité literatury	85
	Seznam příloh	93

Seznam zkratk

APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
AV ČR	Akademie věd České republiky
CIA	Corruption Impact Assesment
CPI	Corruption Perception Index
ČNB	Česká národní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	Daň z přidané hodnoty
EMU	Evropská měnová unie
EPO	Evropský patentový úřad (<i>European Patent Office</i>)
EU	Evropská unie
GCI	Global Competitiveness Index
HDP	Hrubý domácí produkt
IMD	Institute for Management Development
IUS	Innovation Union Scoreboard
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NEER	Nominal effective exchange rate
NIPEZ	Národní infrastruktura pro elektronické zadávání veřejných zakázek
NIS	Národní inovační strategie
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PPP	Power purchasing parity

REER	Real effective exchange rate
RIA	Regulatory Impact Assesment
RIV	Rejstřík informací o výsledcích
SWOT	Strenghts, Weaknesses, Oppurtinities, Threats
TA ČR	Technologická agentura České republiky
VaV	Věda a Výzkum
WCC	World Comptetitiveness Centrum
WCY	World Competitiveness Yearbook
WEF	World Economic Forum

Seznam tabulek

Tabulka 1: Podíl Exportu na HDP (v p. b., * predikce)	21
Tabulka 2: Vlastnická práva podle GCI.....	23
Tabulka 3: Index vnímání korupce.....	27
Tabulka 4: Objem veřejných zakázek (v mld. Kč).....	27
Tabulka 5: Náklady na komunikaci	29
Tabulka 6: Vývoj státního dluhu v mld. Kč	33
Tabulka 7: Státní dluh na HDP v p. b.	34
Tabulka 8: HDP v PPP v p. b. (EU 27 = 100).....	35
Tabulka 9: Hodinové náklady na práci, přepočtené k Německu v p. b. (GE = 100)	36
Tabulka 10: Hodinová produktivita práce v p. b. (EU = 100)	37
Tabulka 11: Vývoj daňových výnosů k HDP (p. b.).....	40
Tabulka 12: Podíl jednotlivých daní na celkových daňových výnosech v zemích OECD	41
Tabulka 13: Index ochrany zaměstnanosti	49
Tabulka 14: Odvodový systém OSVČ a zaměstnanci	53
Tabulka 15: Rozdíly v odvodu daně	54
Tabulka 16: Inovace GCI	58
Tabulka 17: Struktura výdajů na VaV.....	61
Tabulka 18: Počet výsledků VaV podle skupin RIV	66
Tabulka 19: Celkové výdaje podle sektoru, jako podíl HDP (2008)	75

Seznam obrázků

Obrázek 1: Vývoj inflace v ČR (p. b.)	35
Obrázek 2: Vývoj REER, (1999 = 100)	39
Obrázek 3: Vývoj kurzu CZK/EUR	39
Obrázek 4: Počet nezaměstnaných a volné pracovní místa.....	46
Obrázek 5: Index ochrany zaměstnanosti, dílčí části	49
Obrázek 6: Predikce vývoje obyvatelstva (střední varianta).....	54
Obrázek 7: Podíl výdajů VaV na HDP	61
Obrázek 8: Výdaje na VaV v p. b. HDP	62
Obrázek 9: Vývoj relativního citačního indexu	65
Obrázek 10: Míra ukončení středoškolského studia podle věku (2009)	70
Obrázek 11: Vývoj zaměstnanosti podle dosaženého vzdělání.....	72

Úvod

Konkurenceschopnost se díky rozvoji globalizačních procesů stala sledovaným faktorem každého lidského konání. Každý člověk, podnik a i stát se snaží mít své vlastní konkurenční výhody. Rozvoj a tvorba těchto výhod je podmínkou pro úspěch v dnešním globalizovaném světě.

Diplomová práce se zabývá konkurenceschopností České republiky. ČR prošla řadou transformací během posledních 30 let. Zásadní změnou byl pád komunismu v roce 1989. Ekonomika se přetransformovala z centrálně plánované ekonomiky na tržní ekonomiku. S touto transformací proběhlo mnoho změn nejen na úrovni ekonomické. Důkazem stabilizace prostředí a úspěšné adaptace ekonomiky byl vstup ČR do Evropské unie v roce 2004.

Cílem práce je zhodnotit silné a slabé stránky ČR v mezinárodním prostředí. V rámci zhodnocení je provedeno mezinárodní srovnání u jednotlivých ukazatelů konkurenceschopnosti.

Práce je rozčleněna do sedmi hlavních kapitol. V závěrech druhé až šesté kapitoly je provedena SWOT analýza. První kapitola se zabývá pojmem konkurenceschopnost, měřením a faktory ovlivňující konkurenceschopnost. Následující kapitoly se zabývají vybranými pilíři konkurenceschopnosti z mezinárodního hodnocení podle indexu Světové konkurenceschopnosti, který je vydáván Světovým ekonomickým fórem.

Druhá kapitola je zaměřena na problematiku institucí v mezinárodním prostředí. V kontextu s ČR se práce zaměřuje na hlavní problémy českých institucí identifikované v multikriteriálních hodnoceních Světového ekonomického fóra a Mezinárodního institutu pro rozvoj managementu.

Třetí kapitola hodnotí makroekonomickou stabilitu ČR, její výhody a nevýhody v mezinárodním prostředí. Porovnávají se zde klasické ukazatele makroekonomické stability a ukazatele směrodatné pro mezinárodní konkurenceschopnost.

Čtvrtá kapitola je zaměřena na český trh práce. Jsou vymezeny jeho specifika ovlivňující konkurenceschopnost ČR.

V páté a šesté kapitole se práce zabývá konkurenčními faktory, které ovlivňují především znalostní ekonomiky. Inovační faktor v kapitole pět se zabývá mezinárodním porovnáním kvality vědy a výzkumu, který je prováděn na území ČR. Dále se zabývá poskytovanou podporou a rozvojem vědy a výzkumu v ČR. Vzdělanostní faktor je mezinárodně hodnocen v kapitole šest. Mezinárodní zhodnocení a porovnání vzdělanosti je provedeno na základě statistických dat Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj. Hodnocení je zaměřeno na finanční i nefinanční ukazatele vzdělanosti. Kapitola se zabývá specifickými prvky českého vzdělávacího systému, jeho podpory a jak ovlivňuje konkurenceschopnost.

Poslední kapitola obsahuje shrnutí jednotlivých kapitol a faktorů identifikovaných v dílčích SWOT analýzách. Shrnutí poskytuje ucelený pohled na specifické problémy české konkurenceschopnosti.

1 Vymezení problematiky a základních pojmů

Nejprve je vymezen základní rámec a pojem konkurenceschopnost. Tento pojem a rámec slouží jako hlavní vodítko pro hodnocení konkurenceschopnosti a její měření. Mezinárodní konkurence je z hlediska ekonomické teorie jen obtížně měřitelná veličina a existuje mnoho definic konkurenceschopnosti.

OECD definuje konkurenceschopnost jako¹: „*Schopnost korporací, odvětví, regionů, národů a nadnárodních celků generovat vysokou úroveň příjmů z výrobních faktorů i relativně vysokou úroveň jejich využití na udržitelné úrovni za současného vystavení mezinárodní konkurenci*“.

Ekonomický poradní orgán pro prezidenta USA v roce 1994 vytvořil známou a často citovanou definici²: „*konkurenceschopnost je naše schopnost produkovat zboží a služby, které jsou schopné úspěšně projít testem mezinárodní produkční konkurence, při čemž se naši občané budou moci těšit z rostoucí a dlouhodobě udržitelné životní úrovně*“.

World Economic Forum (dále jen WEF) vydává každoročně zprávu The Global Competitiveness Report, jejíž obsahem je komplexní hodnocení konkurenceschopnosti ekonomik. Konkurenceschopnost definuje jako³: „*Soubor institucí, politik a faktorů, ovlivňujících a určujících úroveň produktivity země*“.

Institute for Management Development (dále jen IMD) a jeho World Competitiveness Centrum (dále jen WCC) vydává Ročenku světové konkurenceschopnosti (World

---

¹ DURAND, M., J. SIMON and C. WEBB, OECDs Indicators of International Trade and Competitiveness, *OECD Economics Department Working Papers*, No. 120, 1992.

² ČIHOVSKÝ, L. VŠEM: *Konkurenceschopnost a její různá pojetí v marketingu konkurenceschopnosti*. [online] [vid. 2011-10-26] Dostupné z: <http://cichovsky.blog.vsem.cz/2011/02/28/konkurenceschopnost-a-jeji-ruzna-pojeti-v-marketingu-konkurenceschopnosti/>

³ World Economic Forum. *WEF: The Global Competitiveness Report 2010-2011*, [online]. Ženeva, 2010, s. 4 [vid. 2011-10-26] ISBN-13: 978-92-95044-87-6. Dostupné z: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2010-11.pdf

Competitiveness Yearbook, dále jen WCY). WCC identifikuje konkurenceschopnost jako schopnost národů vytvářet prostředí pro soutěž firem a toto soutěžní prostředí udržet. Bohatství je vytvářeno na úrovni konkurenceschopných firem, operujících v národním a mezinárodním prostředí. A tyto firmy jsou hnacím motorem konkurenceschopnosti států v mezinárodním prostředí⁴.

V dnešní době ovlivňované neustálým rozvojem technologií, společnosti a trhů v rámci globalizace je kladen důraz na konkurenceschopnost nejen v mikroekonomickém prostředí, ale i makroekonomickém. Z tohoto důvodu vzniklo k hodnocení a měření konkurenceschopnosti mnoho nástrojů. Každý nástroj má svá specifika podle prostředí, ve kterém se užívá.

WEF v roce 2004⁵ vytvořilo komplexní index pro hodnocení konkurence schopnosti. Tzv. Global Competitiveness Index (dále jen GCI) v sobě zahrnuje hodnocení makroekonomických a mikroekonomických (obchodní aspekty konkurenceschopnosti) hodnot. Vyvinul se z dvou dílčích indexů. Index měřil buď makroekonomické, nebo mikroekonomické aspekty konkurenceschopnosti⁶.

V ročence světové konkurenceschopnosti jsou vedle samotného porovnávání konkurenceschopnosti jednotlivých států ještě identifikovány ještě její makroekonomické a mikroekonomické aspekty. Metodologie obou institucí (WEF a IMD) mají společné prvky – identifikují hlavní pilíře konkurenceschopnosti (GCI 12 pilířů, WCC 20 pilířů) a pokrývají obě ekonomické sféry. Přesto mají jiné výsledky v hodnocení států. Tyto rozdíly jsou dány množstvím států, které se hodnotí – WCY 59 a GCI 139 států, a růzností dílčích kritérií.

---

⁴ IMD. *Research Methodology* [online]. [vid. 2011-10-26] Dostupné z: http://www.imd.org/research/centers/wcc/research_methodology.cfm

⁵ World Economic Forum, *WEF: The Global Competitiveness Report 2008-2009*, [online]. Ženeva, 2008, s. 43, [vid. 2011-10-26] Dostupné z: <https://members.weforum.org/pdf/GCR08/Chapter%201.2.pdf>

⁶ Growth Development Index – makroekonomické aspekty, Business Competitiveness Index – mikroekonomické aspekty.

Předkládaná práce bude nadále pracovat s metodologií WEF a hodnocení indexem GCI, který se skládá z 12 pilířů⁷:

Základní požadavky pro rozvoj:

1. Instituce
2. Infrastruktura
3. Makroekonomické prostředí
4. Zdraví a základní vzdělání

Aspekty pro zlepšování efektivního rozvoje:

5. Vyšší vzdělávání a výcvik
6. Efektivnost trhu se zbožím a službami
7. Efektivnost trhu práce
8. Rozvoj finančního trhu
9. Technologická připravenost
10. Velikost trhu

Inovační a rozvojové faktory:

11. Zkvalitňování charakteristik podnikání

---

⁷ World Economic Forum, *WEF: The Global Competitiveness Report 2010-2011* [online]. Ženeva, 2010, s. 9, [vid. 2011-10-26] ISBN-13: 978-92-95044-87-6. Dostupné z: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2010-11.pdf

12. Inovace

GCI rozlišuje těchto 12 klíčových pilířů, které rozděluje ekonomiky do 3 základních typů. První čtyři faktory jsou typické pro hospodářství poháněné základními zdroji. Faktory pět až deset pro hospodářství poháněné efektivitou daného trhu a poslední dva faktory pro ekonomiky znalostní, které pohání inovace.

ČR je řazena mezinárodními srovnáními mezi znalostní ekonomiky, proto se práce zaměří především na následující oblasti – instituce, makroekonomickou stabilitu, trh práce, inovace a vzdělanost, což jsou oblasti pro znalostní ekonomiku klíčové.

2 Instituce

Pojem instituce zahrnuje mnoho významů. Lze si pod ním představit legislativní a exekutivní orgány státu, soukromoprávní vztahy, vzdělávací organizace a mnohé další. Proto je třeba ho podrobněji vymezit. V tomto směru je často citován D. C. North, jenž definuje instituce jako pravidla, které omezují a utvářejí život společnosti. Tato omezení jsou tedy formální (zákony, ústava) a neformální (zvyky, tradice, normy chování). North dále definoval instituce jako strukturu všedního života, která redukuje nejistotu.⁸ V pojetí GCI se tento pilíř skládá z legislativy a exekutivy státu a její vynutitelnosti, dále justice a je kladen důraz i na transparentnost soukromého sektoru. Transparentní a efektivně pracující instituce jsou jedním ze základních stavebních kamenů konkurenceschopnosti ve znalostní ekonomice.

2.1 Instituce v České republice

ČR zastává specifickou pozici v mezinárodním prostředí. Jedná se o malou⁹ a poměrně otevřenou ekonomiku,¹⁰ jak vyplývá z tabulky 1.

Tabulka 1: Podíl Exportu na HDP (v p. b., * predikce)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
EU (27 countries)	37,10	39,48	40,04	41,19	36,63	40,63	43,51	45,57
Česká Republika	64,43	66,97	68,22	64,45	59,72	67,86	71,97	76,51
Německo	41,32	45,51	47,17	48,07	41,94	46,83	49,89	52,27
Maďarsko	65,95	77,74	81,30	81,66	77,59	86,55	90,95	95,74
Rakousko	53,84	56,36	58,90	59,27	50,42	53,97	56,47	59,09
Polsko	37,09	40,36	40,76	39,90	39,47	42,28	43,01	44,19
Slovensko	76,25	84,49	86,86	83,36	70,76	81,07	86,62	89,15

Zdroj: ČSÚ, Eurostat, vlastní výpočty

⁸ NORTH, D., C., *Institutions, Institutional change and economic performance*. Cambridge: Cambridge university press, 2004, s. 3. ISBN 0-521-39416-3

⁹ Svoji velikostí nemůže ovlivňovat ekonomické prostředí kolem sebe a je nucena akceptovat mezinárodní podmínky obchodu.

¹⁰ MACH, M., *Makroekonomie II pro magisterské (inženýrské) studium*. 3. vyd. Praha: Melandrium, 2001, s. 90. ISBN 80-86175-18-9

Výhodou ČR je bezpochyby její geografické postavení v rámci Evropy. Tato komparativní výhoda podporuje otevřenost české ekonomiky. Pro její maximální využití a v kontextu ostatních proexportně zaměřených ekonomik je třeba ji podporovat kvalitními a dostatečně flexibilními institucemi, které zajistí proexportní podmínky. Z pohledu GCI je pilíř instituce rozdělen do 7 dílčích oblastí:

1. Vlastnická práva
2. Neefektivita vlády
3. Nepatřičné ovlivňování
4. Etika a korupce
5. Bezpečnost
6. Etická zodpovědnost firem
7. Zodpovědnost firem

Těchto 7 bodů zahrnuje faktory, které ovlivňují podnikatelské prostředí, a tím i rozhodování firem v tomto prostředí.

2.2 Analýza současného stavu v České republice

Česká republika je dlouhodobě kritizována v mezinárodním srovnání (GCI, Doing Business – World Bank, WCY) z pohledu institucí. V těchto indexech jsou největším problémem ČR – míra korupce, vymahatelnost práva, neefektivita aplikace hodnocení pomocí metod RIA a CIA a nadměrná regulace.

2.2.1 Vlastnická práva

Vlastnická práva a práva duševního vlastnictví jsou zakořeněna už v ústavě České republiky a

to v Listině základních práv a svobod, dále v občanském zákoníku, konkrétně v zákoně č. 40/1964 Sb. Občanský zákoník v platném znění, práva duševního vlastnictví pak v několika dalších zákonech, z nichž nejvýznamnější jsou 121/2000 Sb., autorský zákon, a 527/1990 Sb., patentový zákon, oba v platném znění) a v právu obchodním (zejména zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění)¹¹.

Česká republika dosahuje podle hodnocení GCI skóre 4,4 ze 7mi možných, což je průměr z hodnocených států. Příklad v ochraně vlastnických práv si může vzít z ekonomik, které se umístily na prvních místech podle hodnocení GCI.

Tabulka 2: Vlastnická práva podle GCI

Pořadí GCI	Země	Skóre
1	Švýcarsko	6,4
2	Finsko	6,4
5	Švédsko	6,3
6	Lucembursko	6,2
7	Rakousko	6,2
8	Německo	6,1
9	Norsko	6,1
11	Dánsko	6
13	Irsko	5,9
15	Nizozemsko	5,8
16	Francie	5,8
17	Velká Británie	5,8
65	Česká republika	4,4

Zdroj: World Economic Forum, WEF: The Global Competitiveness Index 2010-2011, s. 366

V těchto zemích EU je ochrana vlastnického práva silně podpořena transparentní legislativou a obchodními zvyky. Uzavřené smlouvy jsou silně ctěny mezi smluvními stranami. V severských zemích je vlastnické právo historicky zakořeněno. V ČR se, i přes průměrné skóre v mezinárodním srovnání, vlastnické právo potýká se řadou problémů. Ochrana vlastnického práva hraje v ekonomikách velmi důležitou roli. Státy s nedostatečnou ochranou vlastnického práva nejsou přitažlivé pro nové firmy vlastníci nejnovější moderní technologie. Problematika tedy zahrnuje nejen právní úpravu, ale i možnost vymahatelnosti tohoto práva

---

¹¹ MEJSTRÍK, M., et. al. *Rámcová strategie konkurenceschopnosti* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, NERV, 2011, s. 61 [vid. 2011-10-20]. ISBN 978-80-7440-050-6. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/ekonomicka-rada/aktualne/Ramec_strategie_konkurenceschopnosti.pdf

na daném území. V ČR je zásadním problémem složitost právní úpravy ve věci vlastnických práv, pomalá vymahatelnost u soudů, zastaralost legislativy v tomto směru či její časté změny.

Složitost úpravy a pomalost vymahatelnosti u soudů brzdí rozvoj vhodného prostředí pro firmy nejen s majetkovou podstatou vlastnického práva, ale v dnešní době především s právy duševního vlastnictví. Ochranou duševního vlastnictví ve smyslu průmyslových práv¹² se v ČR zabývá Úřad průmyslového vlastnictví. Jeho náplní je poskytování ochrany na vynálezy, průmyslové vzory, užité vzory, topografie polovodičových výrobků, ochranné známky a označení původu výrobků a vede příslušné státní rejstříky o těchto předmětech průmyslových práv¹³. V rámci EU je ochrana a vymahatelnost těchto práv vnímána jako podpora pro rozvoj činností v tomto směru a tím pádem i rozvoj konkurenceschopnosti a inovací.

2.2.2 Efektivní regulace

V ČR byla snaha o zvyšování kvality regulačního procesu podnícena Organizací pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD), která vydala doporučení ke zkvalitnění vládní regulace. Po prozkoumání tohoto doporučení se přistoupilo k implementaci procesu hodnocení dopadů regulace – Regulatory Impact Assessment (RIA), do českého práva.

Od roku 2007 se usnesením vlády č. 877 ze dne 13. srpna se RIA stala standardní součástí tvorby legislativního procesu v ČR

Podle obecných zásad o provádění RIA v ČR se vychází z následujících principů:

a) přiměřenost

b) odpovědnost

---

¹² Portál veřejné správy České republiky: *Zákony - vyhledávání* [online]. [vid. 2011-11-11]. Dostupné z: http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=14/1993&PC_8411_l=14/1993&PC_8411_ps=10#10821

¹³ Úřad průmyslového vlastnictví [online]. [vid. 2011-11-11]. Dostupné z: <http://www.upv.cz/cs/upv/zakladni-informace/poslani-uradu-a-jeho-postaveni-ve-statni-sprave.html>

- c) konzistence
- d) transparentnost
- e) cílenost a směřování

Z těchto zásad lze vyvodit hlavní cíl RIA, a to omezení další regulace, pokud není nutná, a tím snížení byrokratické zátěže nejen na úrovni státních institucí, ale i institucí, které dané regulace ovlivňují. V české legislativě je RIA rozdělena na tzv. Malou a Velkou. Malá RIA je prováděna u všech návrhů, které se dotýkají legislativního procesu. Velká RIA je prováděna na základě malé, kdy se zabývá podrobnou analýzou problému z kvalitativního a kvantitativního hlediska¹⁴.

Přínosy a nedostatky RIA v České Republice

Z legislativního popisu RIA v ČR vyplývá, že má velký potenciál pro přínos nejen při tvorbě nových regulativních předpisů, ale i při deregulaci a přetváření starých předpisů. Zavedením RIA do legislativního procesu ČR naplnila doporučení Evropské komise uveřejněné v roce 2005 v rámci sdělení „Zlepšení právní úpravy v oblasti růstu a pracovních míst v Evropské unii“¹⁵. V praxi je činnost RIA v ČR neefektivní. Pro zefektivnění činnosti a dosažení požadovaných výsledků v ČR je třeba provést několik kroků. Zavést toto hodnocení ke každému zákonodárnému kroku při tvorbě legislativy. Bez možnosti změn na poslední chvíli, které neprošly procesem RIA. Připravit hodnocení návrhu před přípravou zákonného návrhu. Zákonný návrh (paragrafové znění) značně omezuje směr připomínek a možných dopadů zákona. Poskytnout dostatečný čas pro připomínky jednotlivých skupin, kterých se návrh zákona týká. Zhodnocení těchto připomínek, jejich přínosy a zápory by měly být součástí zprávy RIA, kde budou podpořeny nebo vyvráceny na základě věcné argumentace k danému problému.

---

¹⁴ Ministerstvo vnitra České republiky. *Obecné zásady pro hodnocení dopadů regulace (RIA)* [online]. [vid. 2011-10-25]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/dokumenty-ria-obecne-zasady-pdf.aspx>

¹⁵ Ministerstvo vnitra České republiky. *Hodnocení dopadu regulace (RIA)* [online]. [vid. 2011-10-25]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/hodnoceni-dopadu-regulace-ria-486007.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d>

Aktuální rozvoj RIA v Česku je otázkou diskuze. Dále je plánováno doplnění metodiky RIA o metodiku hodnocení korupčních rizik (CIA) a tím oživení a zefektivnění procesu hodnocení. Toto rozhodnutí je uvedeno v národním plánu reformy pro rok 2011.

2.2.3 Korupce

Korupce je podle GCI největším problémem ČR. Tento problém plyne z neefektivní veřejné správy, která korupční jednání umožňuje. Korupčním jednáním rozumíme vztah mezi dvěma subjekty, kde jeden nabízí určitou formu odměny za poskytnutí či příslib neoprávněné výhody druhému. Ve veřejné správě tyto subjekty můžeme rozdělit na instituce, úředníky, firmy a občany. Tyto subjekty se na různých úrovních správy ovlivňují a při neefektivní veřejné správě a její neefektivní kontrole může docházet ke korupčnímu jednání.

Pro řešení tohoto problému se nabízí možnost provedení personálních změn ve veřejné správě. Byl by to jednoduchý a efektivní postup, ale personální změny problém korupce neřeší, protože každý jedinec je náchylný ke korupci. Proto je třeba zvolit jiné nástroje pro řešení tohoto problému. Nástroj RIA zmíněný v kapitole 2.2.2 je jedním z nich a jako doplněk se k němu často uvádí i systém CIA, který má za úkol eliminovat nebo při nejmenším snížit korupční rizika.

Pro snižování korupce je nutný veřejný dohled a efektivní možnosti sankcí. Tento dohled bez transparentních institucí není možný. Jednou z možností měření korupce je obecně známý index CPI (Corruption Perception Index), který vydává organizace Transparency international. Index je sestaven na základě odpovědí expertů z 13 světových organizací. Experti odpovídají na otázky týkající se zneužívání veřejné moci a zaměřující se na korupční jednání. Dále odpovídají na protikorupční otázky, které prověřují sílu a účinnost protikorupčních opatření veřejného sektoru. Česko se dlouhodobě pohybuje podle indexu CPI kolem střední hodnoty 5 (0 vysoká korupce, 10 nízká korupce), což naznačuje nedostatečné reformy pro boj s korupcí.

Tabulka 3: Index vnímání korupce

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dánsko	9,5	9,5	9,4	9,3	9,3	9,3
Švédsko	9,2	9,2	9,3	9,3	9,2	9,2
Česká Republika	4,3	4,8	5,2	5,2	4,9	4,6
Německo	8,2	8,0	7,8	7,9	8,0	7,9
Maďarsko	5,0	5,2	5,3	5,1	5,1	4,7
Rakousko	8,7	8,6	8,1	8,7	7,9	7,9
Polsko	3,4	3,7	4,2	4,6	5,0	5,3
Slovensko	4,3	4,7	4,9	5,0	4,5	4,3

Zdroj: Transparency International, 2011

Korupce na úrovni veřejné správy se projevuje při netransparentním nakládání s veřejnými zakázkami. Zadavatelem těchto zakázek je vláda (vládní úředník), který se korupčním jednáním obohatí, a zvýšené náklady na zakázku nesou daňoví poplatníci. Prostřednictvím veřejných zakázek je vynakládáno každý rok přes dvěstě miliard Kč ze státního rozpočtu.

Tabulka 4: Objem veřejných zakázek (v mld. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010
Počet VZ	8993	7280	8155	9778	8922
Objem VZ	303,28	218,60	307,26	299,28	268,63

Zdroj: Portál VZ: Souhrnný statistický přehled veřejných zakázek, 2011

Veřejné zakázky upravuje zákon č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách. Je v něm jasně popsáno, jak má zadávání zakázky probíhat. Trh s veřejnými zakázkami tvoří významnou část ekonomiky, je nutné ho co nejvíce zprůhlednit a zefektivnit. Ministerstvo vnitra, které má veřejné zakázky v gesci, se o toto zprůhlednění a zefektivnění snaží zavedením centralizovaného systému pro zadávání veřejných zakázek, který byl schválen usnesením vlády č. 563 v červnu 2011¹⁶. Tento systém bude standardizovat kvalitu zakázek a zefektivní hospodaření s časovými a personálními náklady. Pro větší transparentnost a kvalitu zadávání zakázek bude zřízen systém NIPEZ. Systém má obsáhnout informace související se životním cyklem veřejné zakázky, zjednodušit administraci, omezit nepotismus¹⁷, urychlit

¹⁶ Vláda České republiky. *Usnesení vlády č. 536* [online]. [vid. 2011-11-11]. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/Uploads/Elektronicke-zadavani/Usneseni-vlady-c--563-2011>

¹⁷ Nepotismus je zvýhodňování, prosazování svých příbuzných nebo známých z pozice svého postavení

vyhodnocování nabídek a tím zvýšit konkurenci v oblasti veřejných zakázek a dosáhnout úspor. Systém je součástí projektu Smart Administration, který se snaží zefektivnit veřejnou správu za účelem sebereflexe a vytvořit přátelské služby pro občany.

2.2.4 Smart Administration

Hlavním cílem projektu je vytvořit komplexní klientský systém služeb veřejné správy pro potřeby občanů. Projekt nahlíží na problematiku neefektivní veřejné správy komplexně a snaží se zapojit moderní technologie, organizaci práce a deregulaci pro řešení této problematiky.

Česká verze tohoto projektu je podrobně specifikována v dokumentu Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – strategie realizace Smart Administration 2007 - 2015¹⁸. Na základě této strategie ministerstvo vnitra začalo realizovat projekty pro jednodušší fungování veřejné správy. Významným legislativním krokem v tomto směru bylo přijetí zákona č. 111/2009 Sb. a č. 227/2009 Sb. o zřízení a spuštění základních registrů¹⁹. Zřízení registrů a jejich vzájemné propojení vedlo ke zlepšení komunikace mezi úřady. Po propojení vznikl pravidelně aktualizovaný systém, který odstranil duplicitní vedení databází, neaktuálnost těchto databází a další problémy spojené s nejednotností tohoto systému.

Na snahu o sjednocení informačních databází v rámci veřejné správy navazuje projekt Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál neboli Czech POINT. Czech POINT zjednodušuje přístup k informacím a zjednodušuje komunikaci občanů s úřady prostřednictvím datových schránek. Datové schránky jsou zřizovány po podání žádosti zdarma a jsou poskytovány jako služba veřejnosti. Cena za datovou zprávu je jednotná a

---

¹⁸ Ministerstvo vnitra České republiky. *Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby* [online]. [vid. 2011-11-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/modernizace-dokumenty-strategie-pdf.aspx>

¹⁹ Ministerstvo vnitra České republiky. *Základní registry veřejné správy* [online]. [vid. 2011-11-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-registry-verejne-spravy.aspx>

snižuje se s počtem odeslaných zpráv²⁰. Z modelové situace s třemi tisíci zpráv odeslanými klasickým způsobem - poštou a za pomoci datové schránky (při aktuálních cenách) se jasně ukazuje úspornost datových schránek, která se bude s počtem odeslaných zpráv stále zvyšovat²¹.

Tabulka 5: Náklady na komunikaci

Poštovní styk			Datová schránka		
	cena/ks	náklady		cena/ks	náklady
obyčejné	10	10000	obyčejné	15,9	15900
doporučené	26	26000	doporučené	15,9	15900
cenné	32	32000	cenné	15,9	15900
Celkem		68000	Celkem		47700

Zdroj: Česká pošta, Ministerstvo vnitra, Vlastní, 2011

Datové schránky nabízejí úsporu, ale neumožňují uživateli nakládat s úředními dokumenty stejně jako s těmi, které by mu přišly klasickou cestou. Dokument vytištěný z datové schránky není právním dokumentem bez notářského ověření, i když zpráva byla vydána úředním orgánem. I přes tuto nevýhodu je v ČR zřízeno 461 578²² datových schránek. Hodnocení kvality služeb spojených s těmito schránkami proběhlo v roce 2011. V průměru bylo spokojeno se službami 77% respondentů²³.

Pro efektivní využívání a rozvoj systému datových schránek je nutné systém rozšířit o nástroje pro certifikaci, kterou si uživatelé budou moci zprostředkovat sami v rámci systému. Při propojení této certifikace se službou Czech POINT by tak vznikl uživatelsky přívětivý systém s možností získat jakákoliv data bez fyzické přítomnosti na úřadu či poště. Systém by představoval nástroj pro zjednodušení byrokratické zátěže a snížení nákladů veřejné správy.

²⁰ Ministerstvo vnitra České republiky. *Revoluce v komunikaci, datové schránky jsou od 1. 7. 2009 realitou* [online]. [vid. 2011-11-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/revoluce-v-komunikaci-datove-schranky-jsou-od-1-7-2009-realitou.aspx>

²¹ Tvorba ceny za datovou zprávu, tamtéž

²² Datové schránky. *Statistiky* [online]. [vid. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://www.datoveschranky.info/cz/statistiky-id34635/>

²³ *Průzkum: Kvalita poskytovaných služeb souvisejících s datovými schránkami* [online]. [vid. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://www.egovernment.cz/zprava4.pdf>

Pokud bude Smart Administratio dále doplněna i o možnosti hodnocení jednotlivých služeb, bude možné efektivně měřit účinnost a kvalitu služeb, která v dnešní době chybí.

Z výše uvedených důvodů hraje rozvoj elektronické veřejné správy pro komunikaci s firmami a občany klíčovou roli nejen pro zefektivňování činností veřejné správy, ale i v odstraňování byrokratické zátěže, kterou jsou firmy povinny plnit. Dále je nutné tento rozvoj koordinovat na všech úrovních veřejné správy, aby se dosáhlo co největších úspor.

2.3 SWOT

SWOT analýza je nástroj pro identifikaci silných (Strengths), slabých (Weaknesses) stránek, příležitostí (Opportunities) a hrozeb (Threats). Při aplikaci na českou konkurenceschopnost slouží pro objektivní posouzení výhod a nevýhod.

Silné stránky

- Geografické postavení ČR je výhodné pro export do zemí EU.
- Decentralizace veřejné správy, vede ke zjednodušování administrativní zátěže.
- Ochota ČR rozvíjet decentralizaci veřejné správy a integrovat nové technologie při tomto procesu.

Slabé stránky

- Malá transparentnost při zadávání veřejných zakázek vedoucí ke korupčnímu jednání.
- Složitost veřejné správy, která nepodporuje transparentní jednání.
- Silné korupční prostředí a nedostatečné přijímání kroků pro potírání korupce.

Příležitosti

- Rozvoj Smart Administration povede k úsporám.
- Zefektivněním procesu RIA se bude snižovat administrativní zátěž. V kombinaci se Smart Administration vedoucí toto povede vyšší k transparentnosti systému.
- Transparentní zveřejňování rozpočtů a veřejných zakázek s cílem získat důvěru a podporu veřejnosti. Dosáhne se tím i kontroly ze strany veřejnosti, nejen ze strany státu.
- Rozvoj datových schránek – certifikace zpráv, elektronický podpis, rozšíření systému podle požadavků uživatelů s cílem využít maximálně systému datových schránek a tak zjednodušit komunikaci s úřady, popularizovat tyto činnosti.
- Možnost využití zkušeností ze zahraničí s implementací nástrojů pro zjednodušení veřejné správy (Velká Británie, USA)

Hrozby

- Rozšiřování korupce vedoucí k nedůvěře občanů a společností.
- Neefektivita uplatňování procesů RIA a CIA. Tato neefektivita povede k dalšímu rozvoji byrokratické zátěže, nedůvěry v instituce.
- Nedůvěra občanů v elektronickou komunikaci – nedostatečná popularizace systému a jeho výhod. Spolu s neochotou úředníků učit se novým procesům povede tato nedůvěra k nevyužívání moderních technologií a zastarávání české správy.

3 Makroekonomická stabilita

Makroekonomická stabilita je jednou z podmínek pro udržení a rozvoj konkurenceschopnosti. Ekonomické prostředí se dá rozdělit na fiskální, monetární a podnikatelskou sféru. Stabilní ekonomické prostředí pozitivně ovlivňuje podnikatelskou sféru a tím i zaměstnanost a ekonomický růst. Stabilita je částečně utvářena národním prostředím na jedné straně a na druhé mezinárodním prostředím v pozitivním i negativním smyslu šoků, na které ekonomika musí pružně reagovat. Z národního pohledu ji ovlivňují hospodářské politiky – zejména fiskální a monetární. Fiskální politika ovlivňuje agregátní nabídku a to především prostřednictvím nákupů neboli výdajů ze státního rozpočtu a formou daní neboli příjmů do státního rozpočtu²⁴. Z monetárního pohledu je hlavní cíl stabilní cenová hladina, průhledná a předvídatelná tvorba monetární politiky. Předvídatelnost monetární politiky se odráží v lepší cenové stabilitě, přílivu zahraničního kapitálu, což pozitivně ovlivňuje podnikatelskou sféru a její aktivity.

3.1 Česká republika v mezinárodním prostředí

Jak bylo uvedeno v kapitole 2.1, česká ekonomika je malá a otevřená, proto její vztah s okolními státy hraje důležitou roli nejen pro vnější, ale i vnitřní ekonomickou stabilitu.

Podle GCI se ČR v makroekonomické stabilitě umístila na 48. místě v celkovém přehledu. V dílčích ukazatelích se jako největší problémy jeví podíl státního dluhu na GDP (102. místo ze 139), zadlužování státu a snižující se míra národních úspor.²⁵

---

²⁴ MACH, M., *Makroekonomie II pro magisterské (inženýrské) studium*. 3. vyd. Praha: Melandrium, 2001, s. 28 ISBN 80-86175-18-9.

²⁵ World Economic Forum. *WEF: The Global Competitiveness Report 2010-2011* [online]. Ženeva, 2010, s. 398, 399, 402, [vid. 2011-11-11]. ISBN-13: 978-92-95044-87-6. Dostupné z: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2010-11.pdf

3.1.1 Hodnocení stability a konkurence

Pro hodnocení makroekonomické stability se využívají klasické makroekonomické indikátory jako např. zadluženost státu, inflace, HDP na obyvatele v PPP, zadluženost domácností, úspory domácností, atd. Ačkoli jsou tyto indikátory klíčové pro posuzování makroekonomické stability, nedokáží postihnout mikroekonomické faktory jako jsou přitažlivost země pro firmy z hlediska optimalizace nákladů, produktivity práce a investic.

Státní dluh

Problémy ČR identifikované WEF jsou měřeny klasickými indikátory – míra zadlužení, poměr HDP na obyvatele, míra inflace. Dlouhodobým problémem ČR, na který se ve statistikách upozorňuje, je neschopnost vytvořit vyrovnaný státní rozpočet. Státní dluh ČR se během sedmi let rapidně navýšil a to o 100%. Problém byl umocněn krizí, jak je vidět z tabulky 6. Výhodou ČR je, že dluh má převážně u domácích subjektů, které mají dobrou víru v ČR a ekonomický vývoj.

Tabulka 6: Vývoj státního dluhu v mld. Kč

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Saldo státního rozpočtu	-93,7	-56,3	-97,6	-66,4	-19,4	-192,4	-156,4
Státní dluh	592,9	691,2	802,5	892,3	999,8	1 178,2	1 344,1
Domácí dluh	522,6	851,8	680,9	769,3	814,3	926,7	1036,3
Zahraniční dluh	70,3	109,4	121,6	123	185,5	251,5	307,8

Zdroj: Ministerstvo Financí, ČSÚ, 2011

Dluhový vývoj za poslední dva roky je ovlivněn světovou krizí. I ostatní státy se zadlužují za účelem využít peníze kryté půjčkami, ať už od rezidentů či nerezidentů, pro podporu svých hospodářství. Ale zadlužování může vyústit v konečném důsledku až ke krachu daného státu. Jelikož státní dluh je financován převážně dluhovými cennými papíry, které s sebou nesou i procentuální výnos, je takový způsob financování rizikový. Aktuální příkladem států, které mají problémy se svým státním dluhem, jsou státy přezdívané PIIGS (Portugalsko, Itálie, Irsko, Řecko, Španělsko), které dosahují u svého státního dluhu ke stům procentům a více v poměru HDP / dluh. V tabulce 7 lze vidět fiskální nedisciplinovanost těchto států v porovnání s ČR, Německem a průměrem EU. ČR v rámci států EU vychází se svým dluhem 37,6% lépe než státy jako Řecko či Itálie. Avšak tempo růstu českého státního dluhu je

alarmující. Německý státní dluh je 83,2 % HDP v roce 2010, ale v předchozích letech před krizí byl dluh snižován na rozdíl od ČR, která dluh prohlubovala.

Tabulka 7: Státní dluh na HDP v p. b.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
EU (27)	62,8	61,5	59,0	62,5	74,7	80,2
Česká Republika	28,4	28,3	27,9	28,7	34,4	37,6
Německo	68,6	68,1	65,2	66,7	74,4	83,2
Irsko	27,2	24,7	24,9	44,3	65,2	94,9
Řecko	100,0	106,1	107,4	113,0	129,3	144,9
Itálie	105,4	106,1	103,1	105,8	115,5	118,4
Portugalsko	62,8	63,9	68,3	71,6	83,0	93,3
Island	26,0	27,9	28,5	70,3	87,9	92,9

Zdroj: Eurostat, 2011

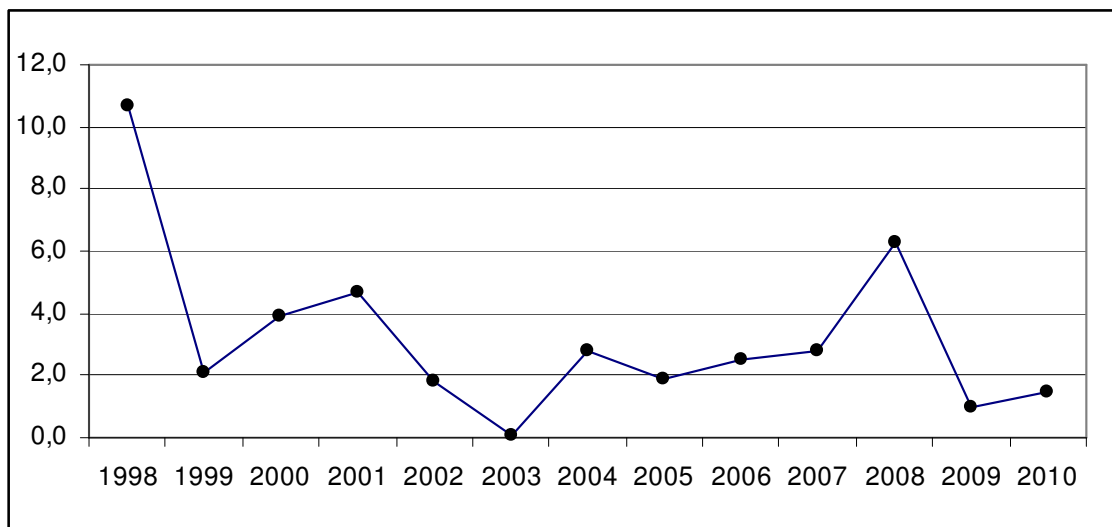
Velikost dluhu je ovlivňována nejen cyklickým vývojem ekonomiky, ale i strukturou příjmů a výdajů. Příjmy tvoří především daně, které slouží jako hlavní zdroj financování rozpočtových výdajů. Při nedostatečné výši příjmu se stát uchyluje k emitování dluhopisů a tedy k tvorbě dluhu. Fiskální politika musí zohlednit, zda toto zadlužování je využito správně. V ČR je od roku 2004 aplikováno řízení státního dluhu. Řízení státního dluhu si klade za cíl efektivně zajistovat výpůjčky státu (emise dluhopisů) a řídit riziko tak, aby bylo co nejmenší u těchto výpůjček. Problematika zvyšování státního dluhu se dotýká všech sfér společnosti. Neúměrné zadlužování působí hloubkové problémy, jak je vidět na příkladu Řecka. I přes dluhové řízení a řízení rizik je třeba provádět objektivní analýzy struktury výdajů a příjmů státního rozpočtu. Na základě těchto analýz je možné provést potřebné reformy k zefektivnění příjmů a snížení výdajů. Takto řízený státní rozpočet, a tedy i dluh, povede ke stabilnějšímu ekonomickému prostředí v dlouhodobém horizontu.

Inflace

Významným ukazatelem stability daného trhu je inflace. Inflace ovlivňuje vývoj cen a jejich stabilitu na daném trhu. V ČR se sledováním inflace a její korekcí zabývá ČNB. Zákon ČNB ukládá zabezpečovat vnitřní i vnější stabilitu měny, aby tato stabilita přispívala ke konkurenceschopnosti a růstu. Proto v roce 1997 bylo rozhodnuto o zavedení tzv. režimu cílování inflace, který začal platit od roku 1998. Cílem režimu je poskytnout určitou jistotu ekonomickým subjektů o cenovém vývoji a tím ovlivnit pozitivně inflační očekávání. Jak je vidět z obrázku 1, ČNB vývoj inflace v ČR snižovala a od roku 2004 držela stabilně kolem

3 %. Toto prostředí přispívalo k pozitivnímu ekonomickému růstu až do roku 2008.

Obrázek 1: Vývoj inflace v ČR (p. b.)

Zdroj: ČSÚ, 2011

ČNB díky cílování předešla dalšímu zvedání se inflace v roce 2009 a pomohla ke stabilizaci ekonomického prostředí v ČR.

HDP na obyvatele v PPP

Poměr HDP na obyvatele vyjádřený v PPP (power purchasing parity) se užívá v makroekonomických statistikách jako ukazatel, který hodnotí konvergenci ekonomik z mikroekonomického hlediska. Ukazatel vyjadřuje schopnost státu přibližovat se k vyspělejším státům, které mají vyšší PPP na obyvatele díky vyspělosti své ekonomiky. Tato konvergence států je v EU umocněna ještě více díky propojenosti jejich ekonomik na jednotném vnitřním trhu a centrální aplikaci některých rozhodnutí ovlivňující ekonomiky členských států.

Tabulka 8: HDP v PPP v p. b. (EU 27 = 100)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
EU (27)	100	100	100	100	100	100	100
Česká Republika	78	79	80	83	84	85	82
Německo	115	116	115	116	116	115	118
Rakousko	128	125	126	124	124	125	126
Polsko	51	51	52	54	56	61	62
Slovensko	57	60	63	68	72	73	74
Finsko	116	114	114	118	119	114	116

Velká Británie	124	122	120	116	114	113	114
Portugalsko	77	79	79	79	78	80	81
Irsko	143	145	146	148	133	128	127
Řecko	94	91	92	90	92	93	88
Španělsko	101	102	105	105	103	103	100
Itálie	107	105	105	104	104	104	100

Zdroj: Eurostat, 2011

Tabulka 8 identifikuje, že ČR od vstupu do EU se snaží přibližovat k průměru EU (27). Ale zároveň je vidět, že u vyspělejších ekonomik se tento růst zakonzervoval nebo spíše v posledních letech zvyšoval. Při porovnání s ekonomikami, které se potýkají nejvíce s krizí, je vidět že růst Pro její maximáln využití a v kontextu ostatních proexportně zaměřených ekonomik je třeba ji podporovat kvalitními a dostatečně flexibilními institucemi, PPP začal klesat s příchodem krize. Počátkem krize se začala rozvírat mezera mezi opravdu vyspělými ekonomikami a těmi, kde růst byl založen z velké části na výpůjčkách státu (viz tab. 7).

Jednotkové náklady práce

Růst ekonomiky a potažmo PPP je úzce spjat se společnostmi, kde růst platů pracovníků je navázán na produktivitu práce, která ovlivňuje výkony firmy. Pro vyjádření toho vztahu ke konkurenceschopnosti lze definovat, že firmy vyhledávají co nejnižší jednotkové náklady při stejné míře výkonů v pracovním procesu. V moderních ekonomikách, kde se společnosti orientují na dlouhodobé cíle, hledají co nejnižší pracovní náklady a nejvyšší produktivitu práce. Na základě tabulky 9 lze říci, že ČR má nižší pracovní náklady než Německo o 70 %. V rámci regionu však jsou o několik % vyšší než na Slovensku, Polsku a Maďarsku.

Tabulka 9: Hodinové náklady na práci, přepočtené k Německu v p. b. (GE = 100)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Německo	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Česká Republika	20,41	21,75	24,46	25,87	28,35	31,69	33,15
Rakousko	93,21	94,13	94,91	94,24	94,71	96,72	96,68
Polsko	17,54	17,62	20,48	21,85	24,39	23,17	25,55
Slovensko	15,00	16,39	17,71	19,31	23,06	28,10	28,25
Maďarsko	18,96	20,41	22,36	22,97	25,65	25,07	24,73

Zdroj: Eurostat, Vlastní, 2011

Z tabulky 9 lze též pozorovat trend zvyšujících se nákladů oproti minulým rokům. V porovnání s Německem a Rakouskem lze vidět, že ČR má konkurenční výhodu v nižších

nákladech na práci, ale jsou zde i státy, které tuto výhodu mají větší než ČR.

Poměry v tabulce 9 nevyjadřují druhý faktor, který firmy vyhledávají, a to produktivitu práce. V tabulce 10 je vyjádřena produktivita práce v EU na bázi HDP v PPP. Pokud je index vyšší jak 100, je produktivita vyšší než průměr EU. Je zde jasný trend zvyšování produktivity v ČR za poslední roky a přibližování se k průměru EU.

Tabulka 10: Hodinová produktivita práce v p. b. (EU = 100)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
EU (27)	100	100	100	100	100	100	100
Německo	125,6	127	127,6	127,3	126,2	124,4	123,7
Česká republika	67	66,9	68,4	71	71,4	71,8	70,1
Rakousko	113,8	112,4	114,4	112,6	112,9	113,4	115
Polsko	49,8	49,6	49,1	50	50,2	53,2	53,9
Slovensko	63,8	65,4	68,5	71,5	75,3	78,7	78,4
Maďarsko	57,1	57,1	57,2	56,8	60	59,8	59,2

Zdroj: Eurostat, 2011

Produktivita práce se sice zvyšuje, ale pomalejším tempem než rostou mzdy. Proto se konkurenční výhoda nízkých nákladů na práci začíná vytrácet.

Reálný efektivní směnný kurs – (Real Effective Exchange Rate)

Další faktor ovlivňující mezinárodní konkurenceschopnost ekonomik je jejich měna a vývoj jejího kurzu. Pro porovnávání tohoto faktoru konkurenceschopnosti se v mezinárodních hodnoceních používá tzv. reálný efektivní směnný kurs (REER). Obecně se jím rozumí různé míry relativních cen nebo nákladů vyjádřené v určité měně.

Pro výpočet se používá jako základ nominální efektivní kurz (NEER). Který zohledňuje vývoj kurzu domácí měny a zahraničních měn. V indexu REER dochází k zohlednění tempa růstu cen v domácí a zahraniční ekonomice.

Proto nechť „REER“ je index reálného efektivního měnového kursu a dále „Index CZK“ je index tuzemské měny k měně i-tého obchodního partnera v období t, „Náklady práce“ jsou poměrem indexu jednotkových nákladů práce i-tého obchodního partnera k indexu jednotkových nákladů práce v ČR v období t, „wi“ jsou váhy měny i-tého obchodního

partnera.²⁶

Pak,

$$REER = 100 \prod_{i=1}^n \left(\frac{Index\ CZK_{it}}{Náklady\ práce_{it}} \right)^{w_i}$$

$$REER = 100 \prod_{i=1}^n \left(\frac{Index\ CZK_{it}}{(Jednot.\ náklady\ práce_{it} / Jednot.\ náklady\ práce_{CZt})} \right)^{w_i}$$

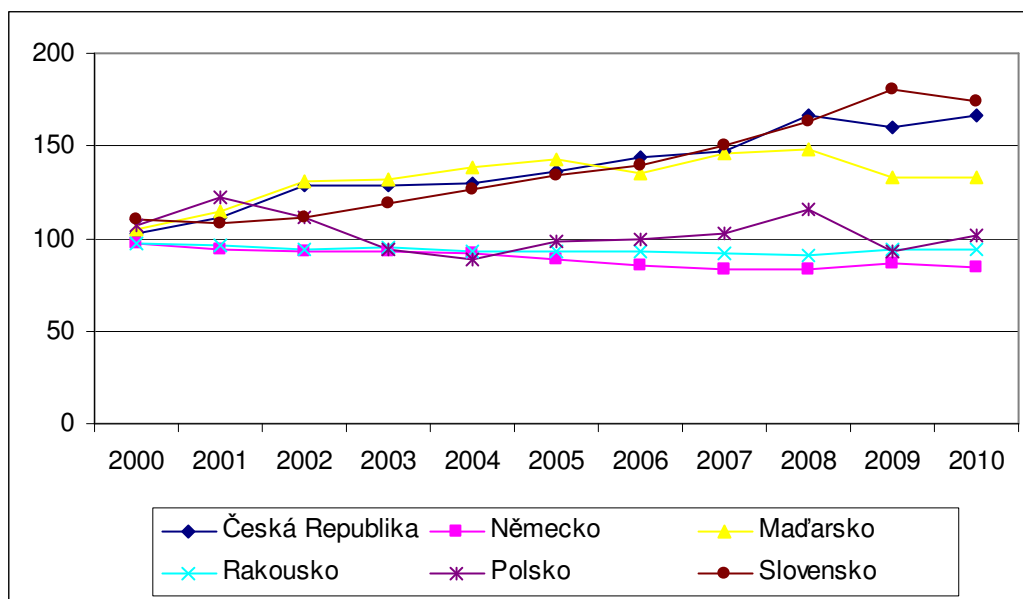
Z tohoto pohledu index REER nad 100 signalizuje tendenci ke snižování konkurenceschopnosti země proti základnímu období, pokles indexu REER pod 100 znamená zvyšování konkurenceschopnosti země proti základnímu období.²⁷

Na obrázku 2 je vidět vývoj indexu REER, kde deflátorem jsou náklady na práci v EU 27. Je zde patrný rostoucí trend, který naznačuje, že ČR v rámci EU ztrácí cenovou konkurenceschopnost.

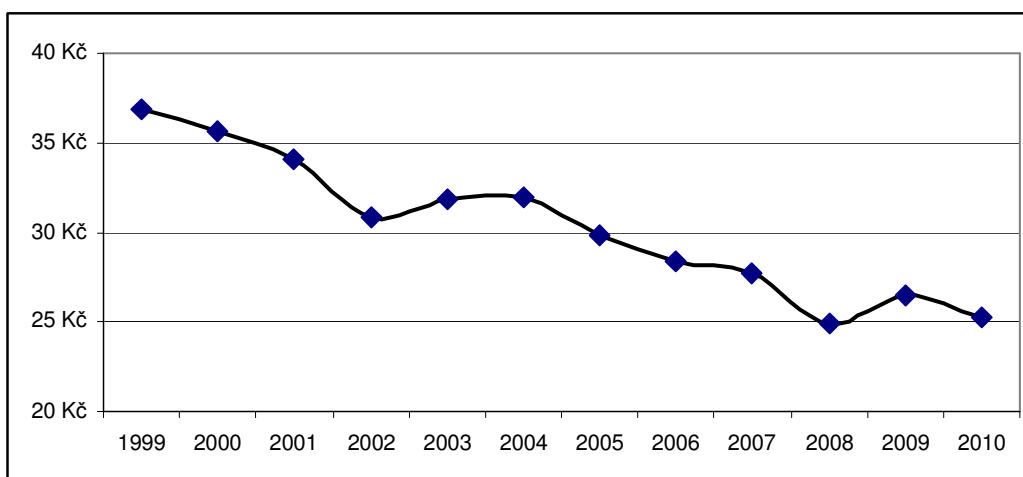
²⁶ MEJSTRÍK, M., et. al. *Rámcí Strategie konkurenceschopnosti* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, NERV, 2011, s. 36 [vid. 2011-11-20]. ISBN 978-80-7440-050-6. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/ekonomicka-rada/aktualne/Ramec_strategie_konkurenceschopnosti.pdf

²⁷ Bussinesinfo.cz. *Hlavní měnové a fiskální ukazatele ČR* [online]. [vid 2011-12-10]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/analyzy-statistiky/hlavni-menove-a-fiskalni-ukazatele-cr/1000431/49262/>

Obrázek 2: Vývoj REER, (1999 = 100)

Zdroj: Eurostat, 2011

Obrázek 3: Vývoj kurzu CZK/EUR

Zdroj: ČSÚ, 2011

Vývoj trendu je způsoben růstem nákladů na práci (viz tabulka 9) a posilováním koruny vůči euru (viz obrázek 3). Posilování koruny motivuje firmy s vysokými náklady přesunout výrobu do jiného státu. Při porovnání se Slovenskem, kde se i po přijetí eura v roce 2008 REER zvedal, lze konstatovat, že růst byl zapříčiněn růstem nákladů na práci a to více než v ČR.

3.2 Daňový systém ČR

Dalším důležitým faktorem, který ovlivňuje společnosti působící na daném trhu a makroekonomickou stabilitu trhu, je daňový systém. Daňový systém hraje významnou roli nejen z pohledu státu a tvorby rozpočtu (příjmová strana), ale i ze strany domácností a firem (výdajová strana), které odvody platí. V dnešním globalizovaném světě se firmy snaží minimalizovat své daňové výdaje, proto země s nízkým daňovým zatížením mají v tomto směru konkurenční výhodu.

Celkové zatížení v různých státech vyjadřuje tzv. daňová kvóta. Daňová kvóta je podíl všech daní včetně cla, povinných příspěvků na sociální a zdravotní pojištění v poměru k HDP. V porovnání s ostatními členskými státy EU (15) má ČR daňovou kvótu nižší a v posledních letech zde byla tendence snižování. ČR se s necelými 35 % drží těsně pod úrovní Německa, na kterém je hospodářsky závislá. Pokud ale provedeme srovnání i s novějšími členy EU, tak zde ČR začíná ztrácet daňovou výhodu. Slovensko a Irsko s 28 % představují země s nejnižší kvótou v EU (27) a jsou tedy nejvýraznější daňoví konkurenti ČR.

Tabulka 11: Vývoj daňových výnosů k HDP (p. b.)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Rakousko	43,47	43,04	42,11	41,53	41,77	42,75	42,67	41,98
Česká Republika	37,31	37,78	37,54	36,97	37,25	36,04	34,67	34,90
Dánsko	48,02	49,03	50,83	49,62	48,90	48,06	48,09	48,19
Finsko	44,11	43,47	43,91	43,81	42,97	42,90	42,61	42,14
Německo	35,78	34,99	35,02	35,58	36,05	36,43	37,33	36,31
Řecko	32,01	31,21	31,85	31,22	31,84	31,49	30,04	30,94
Maďarsko	37,91	37,66	37,31	37,29	40,32	40,13	39,86	37,62
Island	36,74	37,90	40,69	41,49	40,64	36,68	33,89	36,26
Irsko	28,31	29,83	30,34	31,66	30,96	29,06	27,80	27,99
Itálie	41,74	40,95	40,80	42,30	43,40	43,28	43,42	42,99
Nizozemí	36,86	37,23	38,42	39,09	38,72	39,15	38,24	n. a.
Norsko	42,28	43,30	43,50	43,90	43,59	42,94	42,90	42,82
Polsko	32,56	31,65	33,00	33,98	34,77	34,22	31,77	n. a.
Portugalsko	31,56	30,37	31,16	31,87	32,47	32,52	30,61	31,28
Slovensko	33,07	31,67	31,48	29,40	29,43	29,40	28,96	28,35
Slovinsko	38,04	38,13	38,62	38,26	37,70	37,04	37,38	37,73
Španělsko	34,17	34,65	35,74	36,59	37,24	33,32	30,65	31,70
Švédsko	47,77	48,06	48,87	48,32	47,36	46,44	46,74	45,77
Velká Británie	34,35	34,81	35,66	36,44	36,00	35,74	34,34	35,04
OECD - Celkem	34,48	34,43	35,02	35,14	35,20	34,62	33,78	n. a.

Zdroj: OECD, 2011

V rámci daňové konkurence je podle průzkumu provedeného v 123 zemích výše sazeb u daní z příjmů právnických osob jedním ze čtyř faktorů omezujících podnikání na daném území.²⁸ Skokové zvyšování daně z příjmu by přineslo skokový růst této daňové kvóty a tím i konkurenční nevýhodu, pokud by zdanění přesáhlo kvótu jiných zemí. Země s nižší kvótou představují alternativní investiční destinace pro společnosti.

Tabulka 12: Podíl jednotlivých daní na celkových daňových výnosech v zemích OECD

	1965	1975	1985	1995	2000	2008
DPFO	26	30	30	27	25	25
DPPO	9	8	8	8	10	10
Sociální pojištění	18	22	22	25	24	25
zaměstnanci	6	7	7	9	9	9
zaměstnavatelé	10	14	13	14	14	14
Daň z objemu mezd	1	1	1	1	1	1
Majetkové daně	8	6	6	6	6	5
DPH	12	13	16	19	19	20
Specifické spotřební daně	24	18	16	13	12	10
Ostatní	2	2	2	3	3	3
Celkem	100	100	100	100	100	100

1. daně s nižším výnosem v ČR než v OECD, daň má nízké distorzní účinky
2. daně s relativně nízkými distorzními účinky a lze je použít pro změny v daňové struktuře ČR
3. daně s vysokými distorzními účinky a měly by být sníženy při změnách struktury
4. daně s vysokými distorzními účinky, brzdící ekonomický růst a vystavené daňové konkurenci

Zdroj: Rámcová strategie konkurenceschopnosti, 2011

3.2.1 Daňová reforma ČR

Od 1. ledna 2012 došlo v ČR v rámci reformy daňového systému k podstatným změnám. Došlo k zvýšení snížené sazby DPH z 10 % na 14 %, základní sazba zůstala

²⁸ MEJSTRÍK, M., et. al. *Rámcová strategie konkurenceschopnosti* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, NERV, 2011, s. 168 [vid. 2011-12-18]. ISBN 978-80-7440-050-6. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/ekonomicka-rada/aktualne/Ramec_strategie_konkurenceschopnosti.pdf

nezměněna (20 %). V roce 2013 by mělo dojít k sjednocení těchto sazeb na 17,5 %.²⁹ Sjednocení sazeb na 17,5 % je stále nejisté, může nastat i varianta sjednocení na 19 %, pokud bude nepříznivý ekonomický vývoj. Tyto dvě reformy jsou zaměřené především na daně s nižším distorčním účinkem, jak vyplývá z tabulky 11 a do státního rozpočtu by výhledově měly přinést v roce 2012 20 mld. Kč.³⁰ Nepřímé daně spíše ovlivní domácnosti díky svému složení.

V roce 2014 by v platnost měla vstoupit reforma o daních z příjmu jak fyzických osob (FO), tak právnických osob (PO). V reformě se především jedná o změny výběru odvodů těchto osob. Změna se projeví jednotným inkasním místem, kde se budou všechny odvody realizovat. V současnosti má daňový subjekt pět různých správců daně. Cílem jednotného inkasního místa je zjednodušit stávající systém a zmírnit administrativní zátěž. Tento projekt je spojen i se systémovými změnami. Ze strany zaměstnavatelů se jedná o snížení vedlejších nákladů práce (odvodů sociálního a zdravotního pojištění za zaměstnance) z 34% na 32%. Tato změna by měla snížit náklady na zaměstnance a tím podpořit i rozvoj trhu práce v ČR díky zjednodušení odvodové zátěže. Pro společnosti bude i zásadní změnou jiné zdanění dividend. Odpadne dvojitý zdanění dividend. Dnes společnost odvede daň ze zisku (19 %) a posléze příjemce dividend je také zdaněn (15 %). Nově by zdanění mělo odpadnout a dividendy by se využívaly k odpočtu daně příští rok. Tato změna má za cíl snížit náklady firem a přilákat nové firmy ze zahraničí. Zásadní změny přinese reforma pro osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ). OSVČ budou nově odvádět pojistné ze 100 % vyměřovacího základu (dnes je 50%).³¹ Problematikou OSVČ se více zabývá kapitola 4.3.

---

²⁹ Parlament České republiky. *Novela z. o dani z přidané hodnoty – EU* [online]. [vid. 2011-12-18]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=377&CT1=0>

³⁰ JÁNSKÝ, P., L., DUŠEK. *Jak by sjednocení DPH na 17,5 % dopadlo na domácnosti a veřejné rozpočty* [online]. [vid. 2011-12-18]. Dostupné z: http://idea.cerge-ei.cz/documents/iphp_201102.pdf

³¹ Ministerstvo financí ČR. *Reforma přímých daní a odvodů* [online]. [vid. 2011-12-20]. Dostupné z: <http://media.mfcr.cz/accordent/reforma/main.htm#>

3.3 SWOT

Silné stránky

- Firmy schopné přežít a konkurovat svojí výrobou v mezinárodním prostředí.
- Nízká a stabilní inflace, která spolu se stabilní cenovou hladinou působí pozitivně na ekonomiku.

Slabé stránky

- Nižší produktivita práce oproti vyspělejším státům.
- Náklady spojené s měnovými obchody, zvyšující finanční náročnost podnikání.
- Administrativní náročnost odvodů daní a výše zdanění FO a PO.

Příležitosti

- Vlastní měnový kurz. Využívání měnového kurzu pro stimulaci ekonomiky.
- Možnost reagovat a ovlivňovat dopady negativních šoků na ekonomiku za pomoci kurzu.
- Zvyšování produktivity práce.
- Snižování nákladů na práci.
- Daňové reformy a jednotné inkasní místo.
- Jednodušší odvody daní a srozumitelný výklad legislativy pro odvody daní.

Hrozby

- Tempo zvyšování státního dluhu vedoucího k vytěsňování investic.

- Zvyšování nákladů na práci, snižování produktivity práce, které povedou ke ztrátě konkurenční výhody z levné pracovní síly.
- Špatné načasování reforem nebo provedení jen dílčích úprav daňového systému vedoucího k zvýšení složitosti systému a zátěže firem.

4 Trh práce

Efektivní trh práce je nedílnou částí základního předpokladu pro ekonomiku, která chce dosahovat dlouhodobého růstu. V tomto směru ČR zaujímá podle GCI 33. místo ze 139. Pozice v rámci GCI se oproti minulému období zhoršila z celkového hodnocení 4,88 (rok 2009) na 4,75. V dílčích faktorech ovlivňující hodnocení se ČR nepodařilo dosáhnout zlepšení. Hodnocení spíše stagnovalo nebo se zhoršilo. Nejlepšího výsledku v dílčích faktorech ČR dosáhla ve faktoru produktivita a mzda, kde obsadila 22. místo a nejhoršího ve faktoru najímání a propouštění pracovníků se 119. místem.³² V dílčích ukazatelích je vidět patrná mezera a možnosti na českém trhu práce.

Celková efektivita trhu práce je dána institucionálním a legislativním rámcem. Legislativní a institucionální rámec ovlivňuje flexibilitu trhu práce, možnost tvorby nových míst, vzdělanost a ochotu pracovníků setrvat na trhu práce. Vysoká institucionální ochrana trhu práce je jedna z příčin vedoucích k rigiditě trhu a malé míry flexibility pracovníků. Vyplývá to ze strachu firem, který plyne z potencionálních nákladů při zrušení pracovního místa, což vede ke snížení tvorby nových míst. Neochota při vytváření nových pracovních míst např. v rozvíjejících se pokrokových projektech, kde se může uplatnit druhý faktor – vzdělání pracovníci, vede k tzv. odlivu mozků z dané ekonomiky.

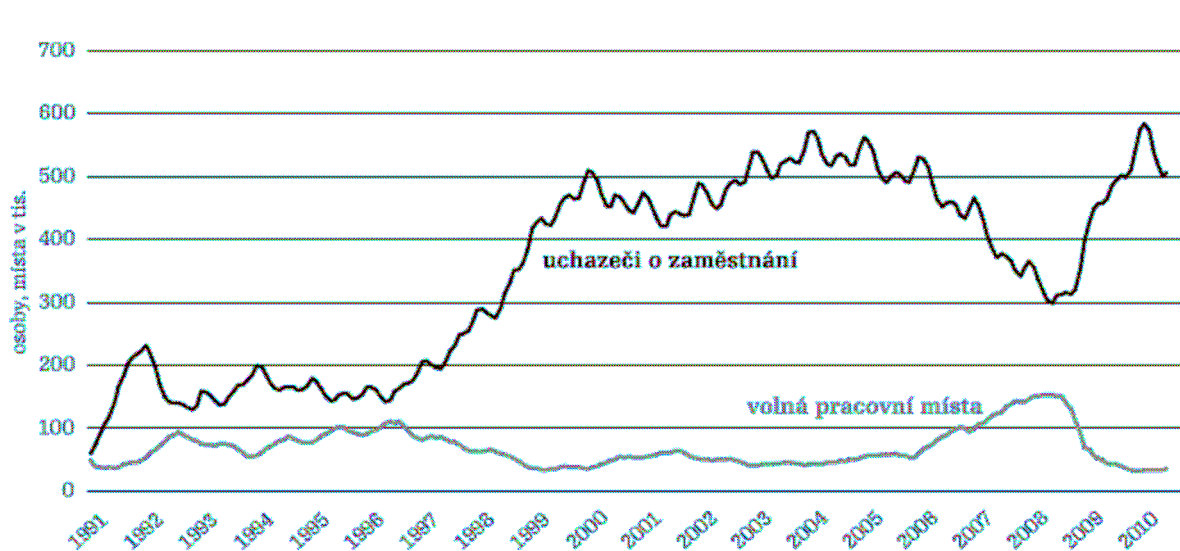
4.1 Trh práce v ČR

Vývoj českého trhu práce je nepochybně v posledních letech ovlivněn krizí. Turbulentní ekonomické prostředí vede k vyšší opatrnosti firem na trhu práce a propouštění nadbytečných

---

³² World Economic Forum. *WEF: The Global Competitiveness Report 2010-2011* [online]. Ženeva, 2010, s. 140, [online]. [vid. 2011-11-11]. ISBN-13: 978-92-95044-87-6. Dostupné z: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2010-11.pdf

pracovníků. Proto, jak je vidět na obrázku 4, se vývoj na českém trhu práce podle počtu nezaměstnaných a pracovních míst propadl díky propadu českého HDP v roce 2008.³³

Obrázek 4: Počet nezaměstnaných a volné pracovní místa

Zdroj: MPSV ČR, Česká bankovní asociace

Obrázek 4 dále poukazuje na částečnou stabilizaci. Míra nezaměstnanosti se i přes skokový růst v roce 2009 začíná stabilizovat kolem 7 %. Vývoj je podpořen ustálením a pozvolným růstem HDP. Růst HDP a snižování nezaměstnanosti však neznamená zlepšení podmínek na trhu práce.

Problém českého trhu práce představuje období po cyklickém výkyvu HDP. Při výkyvu došlo k nárůstu uchazečů o zaměstnání a poklesu nových míst jak ilustruje obrázek 4. V po cyklickém období vyvstává problém rostoucí nezaměstnanosti (dlouhodobé nezaměstnanosti, strukturální nezaměstnanosti). Dlouhodobá nezaměstnanost v obdobích po výkyvu je nebezpečná nejen pro trh, ale i pro domácnosti (jedince). Díky ztrátě pracovních návyků, kvalifikace a vyloučením z konkurenčního prostředí trhu ztrácí jedinec schopnost se adaptovat na nové podmínky trhu. Daný problém by měla řešit tzv. Aktivní politika zaměstnanosti

³³ BusinessInfo.cz. *Hlavní makroekonomické ukazatele ČR* [online]. [vid. 2011-12-25]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/analyzy-statistiky/hlavni-makroekonomicke-ukazatele-cr/1000431/49089/#hdp>

(APZ) realizovaná skrze ministerstvo a Úřad práce. APZ je upravena v zákoně č. 435/2004 Sb., jejím cílem je využít soubor nástrojů k zajištění maximální možné úrovně zaměstnanosti. Součástí APZ jsou i nástroje využívané pro udržení, zlepšení kvalit jedinců, podporu nových pracovních míst atd. Nástroje využívané nejčastěji v APZ:³⁴

- a) rekvalifikace – zvýšení, prohloubení, rozšíření stávající kvalifikace v rámci programu, lze získat i pro stávající zaměstnance v rámci firmy
- b) investiční pobídky – pro vytváření nových pracovních míst, rekvalifikaci nebo proškolení nových zaměstnanců
- c) veřejně prospěšné práce – časově omezené pracovní příležitosti vytvořené maximálně na 12 měsíců za účelem prospěšných prací konané pro obecně prospěšné instituce
- d) společensky účelná pracovní místa – účelně tvořená místa pro zaměstnance, kterému nelze pracovní uplatnění zajistit jiným způsobem
- e) překlenovací příspěvek – poskytován OSVČ, která se stala uchazečem o zaměstnání, nejdéle na 5 měsíců za účelem úhrady provozních nákladů v tomto období
- f) příspěvek na zapracování – poskytován zaměstnavateli, pokud přijímá uchazeče o práci v tzv. zvýšené péči³⁵
- g) příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program – poskytován zaměstnavateli, který díky přechodu nemůže zabezpečit práci zaměstnancům v rozsahu týdenní pracovní doby, maximálně na dobu 6 měsíců

---

³⁴ Česká republika. *Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti* [online]. [vid. 2011-12-22]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/zakon_c._435-2004_sb.pdf

³⁵ Podrobně uvedeny v § 33 tohoto zákona

APZ a její nástroje jsou financovány ze státního rozpočtu. K realizaci programů APZ dochází na základě uzavření dohod mezi úřadem práce a poskytovatelem služby (programu). Programy poskytují uchazečům o zaměstnání výše uvedené možnosti pro překonání ztráty pracovního místa. Na druhou stranu představují další administrativní zátěž pro společnosti, které se o programy a příspěvky zajímají.

V rámci evropského sociálního fondu a operačních programů je v ČR realizován operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ). Cílem OP LZZ je podpora výše uvedené APZ, zvyšování vzdělání, prevence nezaměstnanosti. V rámci podpory APZ z EU jsou kladeny cíle především na podporu a zvýšení efektivity nástrojů APZ, motivace a rozvoj spolupráce s partnery na trhu práce. Programy pro tuto podporu jsou realizovány v rámci organizačních složek státu v národních a regionálních projektech.

Souhrnné hodnocení programů APZ v rámci ČR není zavedeno. Výsledky programů nelze jednoznačně hodnotit a označit programy, které aktivně přispívají k rozvoji a zlepšování.

4.2 Ochrana trhu práce

V legislativním pojetí je trh práce upraven v několika zákonech. Hlavním zákonem je Zákoník práce (zákon č. 262/2006 Sb.). V tomto zákoníku jsou uvedeny předpisy pro najímání a propouštění pracovníků. Zákoník práce je ale doplněn i řadou dalších zákonů – 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání, 513/1991 Sb. Obchodní zákoník, Sdělení č. 227/1993 o Smlouvě mezi ČR a SR o vzájemném zaměstnávání občanů. Právní podmínky stanovují legislativní rámec a určují podmínky na trhu práce. Právní ochrana zaměstnanosti do jisté míry omezuje flexibilitu trhu práce.

Ochrana zaměstnanosti je celosvětově měřena Indexem ochrany zaměstnanosti (IOZ). Index je publikován OECD. Škála ochrany je v rozsahu od 0 – malá ochrana po 6 – vysoká ochrana trhu. ČR se pohybuje v celkové statistice ochraně zaměstnanosti dlouhodobě pod průměrem OECD.

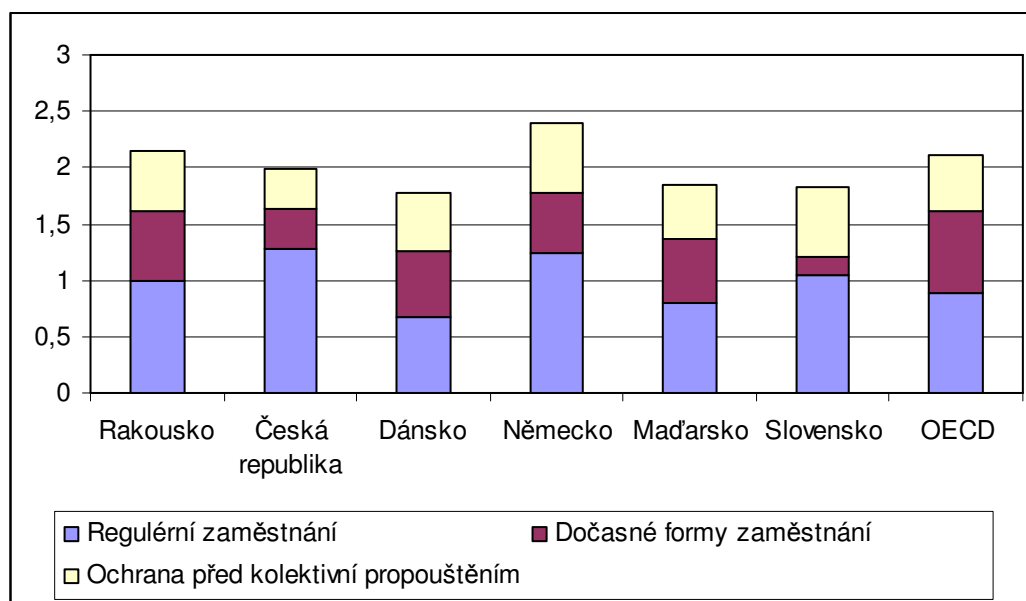
Hodnoty indexu poklesly v letech 2007 a 2008 na 1,99 z 2,1, jak je vidět v tabulce 13. Pokles souvisel s přijatými novelami v rámci zákoníku práce.

Tabulka 13: Index ochrany zaměstnanosti

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Česká republika	1,94	1,94	1,94	2,1	2,1	1,99	1,99
Dánsko	1,9	1,9	1,9	1,9	1,77	1,77	1,77
Německo	2,37	2,37	2,39	2,39	2,39	2,39	2,39
Maďarsko	1,54	1,75	1,75	1,75	1,75	1,85	1,85
Slovensko	2,17	1,74	1,74	1,74	1,74	1,74	1,82
Rakousko	2,38	2,15	2,15	2,15	2,15	2,15	2,15
OECD	2,13	2,11	2,11	2,12	2,12	2,11	2,1

Zdroj: OECD, 2012

V ČR je možno považovat za standartní formu pracovního poměru pracovní smlouvu. V zákonných mezích lze smlouvou flexibilně upravit pracovní poměr (místo výkonu práce, čas, atd.) zaměstnavatele a zaměstnance. Regulace v tomto směru je vyšší než průměr OECD a to i v porovnání s ostatními zákonně regulovanými poměry na trhu práce.

Obrázek 5: Index ochrany zaměstnanosti, dílčí části

Zdroj: OECD, Vlastní, 2008

Český právní systém rozeznává dva typy smluv. Na dobu určitou a neurčitou. Smlouva na dobu určitou je omezena na uzavření v délce trvání maximálně na tři roky a může být opakována maximálně dvakrát. Dále je v zákoně uvedeno, že zaměstnavatel u téhož zaměstnance smlouvu na dobu určitou může využít nejdříve po třech letech od uplynutí

prvního uzavření.³⁶ Zákonné omezení tedy snižuje zaměstnavatelům možnost flexibility pracovních poměrů a předchází vyšším nákladům při propuštění zaměstnanců na dobu neurčitou. Zároveň ale poskytuje zaměstnancům vyšší jistotu, že si zaměstnavatel daného pracovníka udrží, než by nesl náklady spojené s jeho propouštěním.

Flexibilita a trh práce

Výše zmíněná legislativní regulace omezuje flexibilitu. Flexibilitu zaměstnavatelé hledají v jiných formách zaměstnávání, které nejsou tak striktně regulovány. Konkrétně v ČR je to zaměstnávání pracovníků na dohody o provedení práce, pracovní činnosti a osob samostatně výdělečně činných.

Otázka flexibility pracovních poměrů spolu s ochotou zaměstnanců a společností vedla ke vzniku dvou trhů práce v ČR. Na prvním trhu se pohybují kmenoví pracovníci společností - se smlouvami na dobu neurčitou. Druhý trh představují zaměstnanci na výše zmíněné dohody. V daném kontextu lze identifikovat tři formy zaměstnání na druhém trhu.

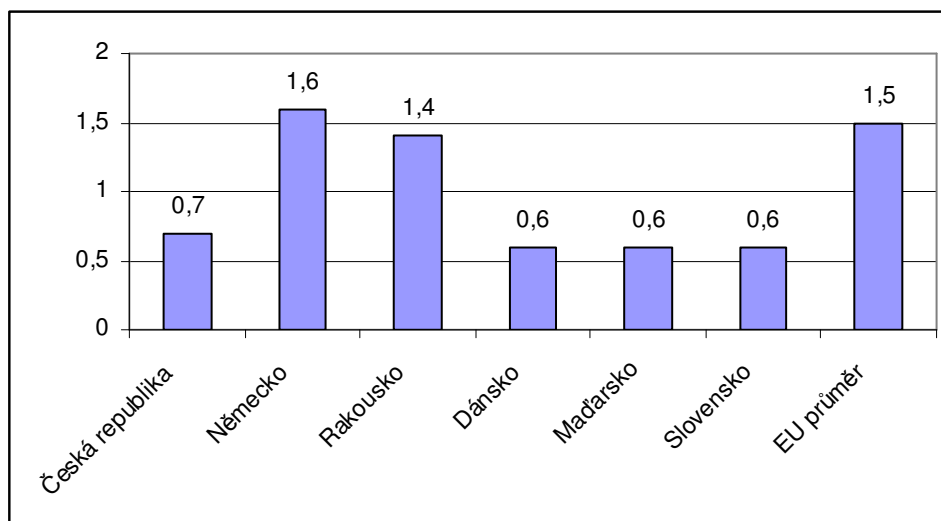
První forma zaměstnání jsou agenturní pracovníci. Pracovníci nejsou zaměstnanci firmy, ale agentury. Agentura si strhává z platby od klienta svou marži a zbytek vyplácí jako mzdu svým pracovníkům, které pronajímá svým klientům. Tato forma zaměstnávání má nesporné výhody. Klient (společnost) si může flexibilně naplánovat výrobu, kterou nedokáže pokrýt svými kmenovými zaměstnanci. V účetnictví se pronájem těchto agenturních zaměstnanců projeví jako nákup služby. Klient tedy nenese náklady spojené s daňovými odvody za zaměstnance. Agenturní zaměstnanci snižují fluktuaci pracovníků a náklady s nimi spojené ve společnostech v obdobích, kdy je výroba nejistá. Snižují se i náklady a rizika spojené s hledáním nových pracovníků. Je-li firma s agenturním pracovníkem spokojena může mu nabídnout stálé místo. Pronájem zaměstnanců od agentury s sebou však nese také řadu rizik. Špatná volba agentury může vést k nekvalitním pracovníkům, únikům informací ze společnosti nebo i k poškození jména společnosti.

---

³⁶ Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti* [online]. [vid. 2011-12-22]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/zakon_c._435-2004_sb.pdf

Agenturní zaměstnávání je nesporně flexibilní forma pro získání pracovní síly. Společnosti ji v Evropě hojně využívají, jak lze vidět na obrázku 6. Tato forma zaměstnávání hraje pro flexibilitu trhu práce důležitou roli, která bude ještě více posilovat v dnešním turbulentním prostředí.

Obr. 6: Počet agenturních zaměstnanců, 2009 (v p. b.)

Zdroj: Ciett Economic Report: The agency work industry around the world 2011

Druhá forma zaměstnání, kterou lze rozlišit, jsou pracovníci na dobu určitou. V tomto směru jsou zastoupeny výše zmíněné dohody o provedení práce a pracovní činnosti. Tyto dohody jsou v zákoně upraveny minimálně a omezeny pouze rozsahem odpracovaných hodin za daný rok. Představují tedy formu kontraktů, které firma může flexibilně využívat při plánování. Zaměstnávání na bázi dohod nenese s sebou spojené náklady na odvody za zaměstnance, pokud se ve smlouvě nestanoví jinak, a náklady při rozvázání smlouvy.

Třetí forma zaměstnání jsou pracovníci v rámci tzv. Švarc systému. Pracovníci tohoto systému pracují jako OSVČ u společnosti, ale v podstatě vykonávají práci jako kmenoví zaměstnanci. Tato forma zaměstnání také poskytuje flexibilitu firmám v plánování dané pracovní síly, daňových odvodech a benefitech za tyto „zaměstnance“. OSVČ jsou ale značně znevýhodněné oproti kmenovým zaměstnancům, protože navenek vystupují jako samostatný podnikatel. Mají tedy nulovou ochranu před výpovědí, nepobírají benefity, za škody odpovídají celým svým majetkem atp., ze strany zaměstnavatele. Zaměstnávání v rámci Švarc

systému je od ledna 2012 v ČR nelegální se sankcí až 300 000 Kč.³⁷ Hlavní daňové nevýhody plynoucí z využívání Švarc systému, lze vidět v propočtech odvodů daně z příjmu v následující podkapitole.

4.3 Daňový systém a trh práce

Ze zákona jsou zaměstnavatelé povinni odvádět daně za zaměstnance. Nastavení daňového systému a odvodu daní ovlivňuje náklady společností a strukturu zaměstnanců. V tomto smyslu daňový systém ovlivňuje i formu pracovních poměrů, které zaměstnavatelé využívají. V ČR je úvaha o vlivu daňového systému na typ pracovního poměru podložena miliónem registrovaných OSVČ³⁸ z necelých pěti miliónů pracujících³⁹.

Rozdíly v daňovém systému mezi OSVČ a zaměstnanci znázorňuje tabulka 14. OSVČ mají nastavený vyšší odvod sociálního pojištění, které navíc zahrnuje i 1,2% na státní politiku zaměstnanosti. Odvody zaměstnavatele za zaměstnance jsou ve výši sociálního pojištění 25% a zdravotního 9%.

---

³⁷ Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti* [online]. [vid. 2011-12-22]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/zakon_c._435-2004_sb.pdf

³⁸ Česká správa sociálního zabezpečení. *Statistika počtu klientů za rok 2011* [online]. [vid. 2012-02-05]. Dostupné z:

<http://www.cssz.cz/NR/ronlyres/B0330DA1-A75E-4656-AF1C-CB390A794A6E/0/k31122011pocetOSVC.pdf>

³⁹ ČSÚ. *Analýza: V republice pracuje čtvrt milionu důchodců* [online]. [vid. 2012-02-05]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/6b5c18eccf5e21d7c1256c4d0034d22b/1353e185cd785ec8c125799800315550/\\$FILE/czam020312analyza.pdf](http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/6b5c18eccf5e21d7c1256c4d0034d22b/1353e185cd785ec8c125799800315550/$FILE/czam020312analyza.pdf)

Tabulka 14: Odvodový systém OSVČ a zaměstnanci

	Zaměstnanec	OSVČ
Základ daně	hrubá mzda + odvody zaměstnavatele	roční vyměřovací základ
Maximální základ pro odvody	48 násobek průměrné mzdy (1 206 576 Kč)	
Daň	15%	15%
Základ pro odvody	hrubá mzda	50% z příjmu
Sociální pojištění	6,50%	29,20%
Zdravotní pojištění	4,50%	2,30%
Sleva na dani	Ano	Ano
Minimální základ daně	nepřímo určeno minimální mzdou	součet dílčích základů z různých příjmů

Zdroj: Vlastní (sestaveno ze Zákona o dani z příjmu), 2012

Propočty

Propočty mají za cíl ukázat, jak odvody ovlivňují daňový systém a příjem do státního rozpočtu. Dále jakým způsobem ovlivňují rozhodnutí pracovníků a firem pro zvolení pracovního kontraktu.

Z důvodů nastavení odvodů u OSVČ výpočet abstrahuje od různých základů daně a bude uvažovat pouze jednu pracovní činnost. U této činnosti nelze skutečně vyčíslit reálné náklady spojené s výkonem dané činnosti, které lze odečíst od základu daně, proto bude předpokládat daný příjem už očištěný. Daňově uznatelné náklady vyjádří tzv. paušály pro výpočet 60% (ostatní živnosti) a 40% (svobodná povolání, podnikání podle zvláštních předpisů, příjmy z autorských práv).⁴⁰ Výpočet u zaměstnanců neuvádí náklady vynaložené na zaměstnance zaměstnavatelem v případě povinných odvodů a dalších zákonných povinností zaměstnavatele⁴¹.

U všech osob v tabulce 15 je předpokládán jednotný příjem ve výši 30 000 Kč. Výpočet je založen na informacích pro odvody za rok 2011. Tabulka 15 dokládá jasné rozdíly mezi OSVČ a zaměstnanci v odvodovém systému. Pracovníci OSVČ jsou zvýhodněni na dani oproti kmenovým zaměstnancům společnosti a zaměstnancům agentur. Rozdíl plyne z možnosti paušálně vykázat výdaje, bez potřeby je dokazovat. Pokud by OSVČ vykazovala

⁴⁰ business.center.cz. *Změny v zákoně o daních z příjmů novelou č. 545/2005 Sb.* [online]. [vid. 2012-02-06]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/finance/dane/zmeny-zakon-o-danich-z-prijmu-2006.aspx>

⁴¹ Např. zákonná dovolená, ukončení pracovního poměru, mateřská dovolená, atd.

náklady nepaušálním způsobem, má nárok na odpočty reálných daňově uznatelných nákladů, které mohou daňovou povinnost ještě snížit. Daňová výhoda OSVČ je doplněna z pohledu společností o nižší náklady na pracovníky a flexibilitou OSVČ.

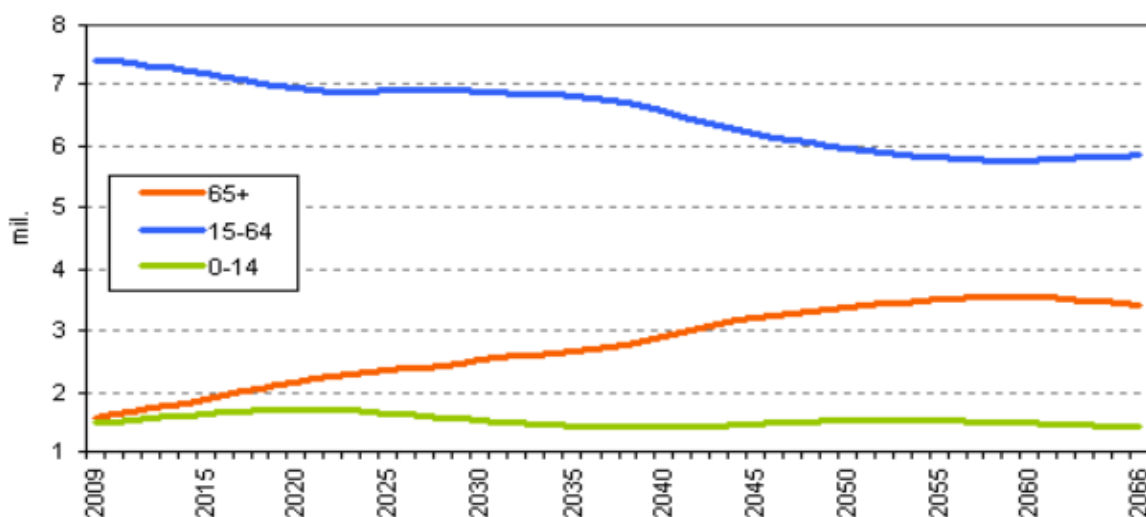
Tabulka 15: Rozdíly v odvodu daně

	Daň z příjmu	Soc. pojištění	Nem. Pojištění	Čistý příjem	Pozn.
Zaměstnanec	3960	1950	1350	22740	
OSVČ (60%)	0	1752	810	27438	
OSVČ (40%)	730	2628	1215	25427	
Zaměstnanec Agentury	3056	1658	1148	19640	15% marže agentury

Zdroj: Vlastní, 2012

4.4 Demografie, vzdělání, trh práce

V neposlední řadě trh práce ovlivňuje demografické složení obyvatelstva a míra dosaženého vzdělání. Vzdělání českého obyvatelstva se pohybuje v mezinárodním srovnání podle indexu GCI na 51. místě v primárním vzdělávání a na 30. místě ve vyšším. Vysoká míra vzdělání pozitivně ovlivňuje trh práce. Kvalifikovaná pracovní síla má vyšší ochotu se přizpůsobovat podmínkám na trhu práce a i v prostředí společností, které se také neustále mění. Vzděláním a odbornou kvalifikací se podrobněji zabývá kapitola 6. Demografický vývoj ovlivní nepochybně v příštích desítkách let český trh práce a spolu s ním i ekonomiku ČR.

Obrázek 6: Predikce vývoje obyvatelstva (střední varianta)

Zdroj: ČSÚ, 2009

Podle predikce ČSÚ se počet obyvatel v produktivním věku bude snižovat. Počet obyvatel v postproduktivním věku poroste, a to i za předpokladu posunu hranice, kdy lidé smějí odejít do důchodu. Všechny modely vytvořené ČSÚ počítají se stárnutím populace ČR⁴². Toto stárnutí bude ovlivňovat trh práce a počet pracovních sil. Věk a fyzické možnosti pracovní síly budou ovlivňovat i strukturu odvětví. Demografické změny se projeví na pracovním trhu zejména v ochotě vyhledávat práce s menší fyzickou zátěží. Na výkonnosti ekonomiky se pokles produktivního obyvatelstva odrazí v poklesu výkonnosti HDP. Pokles bude navozen snížením kreativity dané části obyvatelstva a změnou jejich poptávky po produkci. HDP bude ovlivněn i mírou úspor, které budou tvořeny v ekonomice. Podle teorie životního cyklu jsou úspory tvořeny po dobu produktivního věku a posléze jsou vynakládány na spotřebu.⁴³ Míra úspor je tedy ovlivněna strukturou obyvatelstva, která ovlivňuje tvorbu investic a kapitálu. Při poklesu míry úspor poklesne i tvorba kapitálu. Následně bude záležet zda převáží růst spotřeby nebo pokles investic, což se odrazí na vývoji HDP. V pozitivním směru stárnutí a snižování výkonnosti pracovní síly povede ke vzácnosti pracovních sil a k vyššímu využívání moderních technologií a pokroku.

4.5 SWOT

Silné stránky

- Pozice kmenových zaměstnanců jsou dobře legislativně chráněny.
- Vzdělaná pracovní síla, zejména s vyšším vzděláním.

---

⁴² ČSÚ. *Populační prognóza ČR do r. 2050* [online]. [vid. 2012-02-10]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/B0001D6145/\\$File/4025rra.pdf](http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/B0001D6145/$File/4025rra.pdf)

⁴³ MODIGLIANI, F. *Life Cycle, Individual Thrift, and the Wealth of Nations* [online]. [vid. 2012-02-10]. Dostupné z: http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/economics/laureates/1985/modigliani-lecture.pdf

Slabé stránky

- Nedostatečná podpora zkrácených úvazků. Legislativní nedostatky v tomto směru brzdí možnost zaměstnání pracovníků na zkrácené úvazky a tím i flexibilitu trhu práce.
- Vysoké náklady na propouštění kmenových zaměstnanců vedou k neochotě vytvářet nová pracovní místa.

Příležitosti

- Vyrovnat nastavení vztahu OSVČ a kmenových zaměstnanců. Nastavit daňový systém tak, aby kmenoví zaměstnanci nebyli znevýhodněni v čistých příjmech.
- Snížit náklady na propouštění kmenových zaměstnanců, které povede k možnostem efektivně plánovat pracovní sílu.
- Změnit APZ podle aktuálního vývoje na trhu práce a tím zvýšit její efektivitu. Přizpůsobit programy v rámci APZ jednotnému systému vyhodnocování a tím dosáhnout možnost měřit účinnost daných programů.
- Motivovat pomocí APZ starší pracovníky k setrvání na trhu práce.

Hrozby

- Nedostatečná kontrola kontraktů společností s OSVČ (tolerance Švarc systému).
- Daňové úniky v rámci Švarc systému.
- Stárnutí a změna struktury populace s dopadem na náročnost penzijního systému.
- Malá motivace starších pracovníků pro setrvání na trhu práce.

5 Inovace

Inovace v dnešní době nesporně patří k základním stavebním kamenům konkurenceschopnosti. Společnosti, které dokáží vytvářet a kvalitně využít nových poznatků z prostředí vědy a výzkumu (VaV), vyhrávají v konkurenčním boji. Jedním z předpokladů pro toto schéma je kvalitně nastavená sféra VaV v prostředí základního výzkumu, ale i orientace na aplikovaný výzkum. Nastavení VaV musí být podpořeno kvalitní alokací omezených zdrojů na daný výzkum, kvalifikovanými výzkumníky a v neposlední řadě podporou informačních toků a spolupráce při výzkumu. Inovace, které se přímo dotýkají trhu, vznikají většinou v rámci samotných společností nebo jejich uskupení. Kvalitní nastavení systému podpory inovačních společností povede v budoucnu ke kvalitnějším podmínkám na trzích.

5.1 VaV v ČR a ve světě

V ČR je VaV legislativně upravena v několika dílčích zákonech. Legislativní úprava VaV se vyvíjela společně s rozvojem VaV. Základním zákonem upravujícím VaV je zákon č. 130/2002 Sb. V zákoně je definován základní právní rámec VaV, upravena podpora VaV a její použití, informační systém o VaV a orgány pro VaV a inovace.⁴⁴

Pro mezinárodní srovnání je využit index GCI. Ten považuje inovace za jednu z klíčových složek pro vývoj nových produktů, služeb a technologií, které jsou schopné udržet konkurenceschopnost v různých oblastech ekonomiky a společenského života. V tomto srovnání se ČR umístila na 27. místě v celkovém pořadí. Při porovnání se zeměmi, které žebříčku vévodí, jsou však patrné nedostatky odlišující země na prvních pozicích od ČR. Švýcarsko má skvěle nastavený systém spolupráce soukromého a veřejného sektoru, spolu se spoluprací vzdělávacích institucí a firem. V těchto dílčích ukazatelích figuruje na předních pozicích. Finsko se pohybuje na předních pozicích díky své promyšlené strategii, v které jsou vzájemně propojeny instituce, společnosti, vzdělání a trhy. Finský úspěch tkví v organizaci

---

⁴⁴ Ministerstvo vnitra České republiky. *Sbírka zákonů Česká republika*. Praha: Tiskárna Ministerstva Vnitra, 2009, ISSN 1211-1244.

TEKES. TEKES je státní agentura pro financování technologií a inovací zprostředkovává mezioborovou spolupráci. Hlavní zaměření agentury je na malé a střední podniky, se kterými propojuje VaV. Inovační činnosti je zaměřena na rozvoj společnosti a vyšší životní úroveň⁴⁵.

Tabulka 16: Inovace GCI

Země	Pořadí
USA	1
Švýcarsko	2
Finsko	3
Japonsko	4
Švédsko	5
Německo	8
Dánsko	10
Rakousko	20
Česká republika	27
Maďarsko	41
Slovensko	85

Zdroj: World Economic Forum, WEF: The Global Competitiveness Index 2010-2011, str. 22

Pro rozvoj a zlepšování své pozice na poli inovací ČR schválila v roce 2011 novou Národní inovační strategii (dále jen NIS).⁴⁶ NIS si klade za cíl zlepšit nastavení VaV v ČR v několika bodech – zvýšit inovační poptávku firem, zlepšit prostředí pro tvorbu inovací, zlepšit propojení akademické sféry s podnikovou.

5.2 Financování VaV

VaV je v ČR financován ze dvou zdrojů. Prvním zdrojem jsou vlastní prostředky vynaložené ze státního rozpočtu ČR. Druhým zdrojem financování jsou prostředky přijaté v rámci operačních programů EU, které mají za cíl podporu VaV a inovací. Množství vynaložených

---

⁴⁵ TEKES Strategy. *Growth and wellbeing from renewal* [online]. [vid. 2012-02-20]. Dostupné z: http://www.tekes.fi/fi/document/49702/tekes_strategy_engl_2011_pdf

⁴⁶ Vláda České Republiky. *Usnesení vlády č. 714* [online]. [vid. 2012-02-20]. Dostupné z: [http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/78C48E8889B6138DC1257927003A5597/\\$FILE/714%20uv110927.0714.pdf](http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/78C48E8889B6138DC1257927003A5597/$FILE/714%20uv110927.0714.pdf)

prostředků v rámci soukromého financování je jedním z vykazovaných ukazatelů při financování a podpoře VaV.⁴⁷

Vlastní zdroje financování

Zdroje financování od státu se poskytují ve dvou formách. Ze zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací lze získat účelovou podporu a institucionální podporu.

Účelovou podporou se rozumí dotační podpora VaV na předem vymezené projekty. Projekty jsou podpořeny institucemi zabývajícími se VaV (Grantová agentura České republiky, Technologická agentura České republiky, vláda, ministerstva).⁴⁸

Institucionální podpora zahrnuje podporu a rozvoj výzkumných organizací a krytí výdajů organizačních složek podílejících se na VaV (ministerstva, Akademie věd ČR). Podpora je udělována na základě zhodnocení dosažených výsledků a předložení žádosti u správce rozpočtové kapitoly, u které je organizační složka vedena.⁴⁹

Financování ze zdrojů EU

Inovace a jejich podpora je jedním z hlavních cílů EU v programu pro hospodářský růst a zaměstnanost. V současnosti je aktivní 7mý rámcový program na podporu této činnosti. Program je naplánován na roky 2007-2013. Cílem 7mého rámcového programu je, aby členské státy vynakládaly 3% svého HDP na vědu, výzkum a inovace.

---

⁴⁷ HERZÁKOVÁ, R., A., KOVÁŘOVÁ. *Financování vědy a výzkumu* [online]. Olomouc, 2010, s. 24, 25, [vid. 2012-02-20]. ISBN: 978-80-87240-25-0. Dostupné z: http://www.mvso.cz/Files/WEB/APSYS/21Financovani_vedy_a_vyzkumu.pdf

⁴⁸ Sbírka zákonů. *Zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací* [online]. [vid. 2012-02-20]. Dostupné z: http://www.cas.cz/miranda2/export/sitesavcr/data.avcr.cz/veda_a_vyzkum/files/130_2002_uplne_zneni.pdf

⁴⁹ Tamtéž

Program se zaměřuje na rozvoj inovací v oblastech:

a) zdraví	e) energie
b) potraviny, zemědělství a rybolov a biotechnologie	f) životní prostředí (včetně klimatu)
c) informační a komunikační technologie	g) doprava (včetně letectví)
d) nanovědy, nanotechnologie, materiály a nové výrobní technologie	h) sociálně-ekonomické a humanitní vědy
	i) vesmír
	j) bezpečnost

Za tímto účelem je v rozpočtu EU vyčleněno 50,5 miliardy EUR na jednotlivé části programu.⁵⁰

Další možností financování z EU je zažádat si o finance v rámci tzv. operačního programu s názvem *Výzkum a vývoj pro inovace*, na který jsou vyčleněny 2 miliardy eur. Program je spravován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy⁵¹.

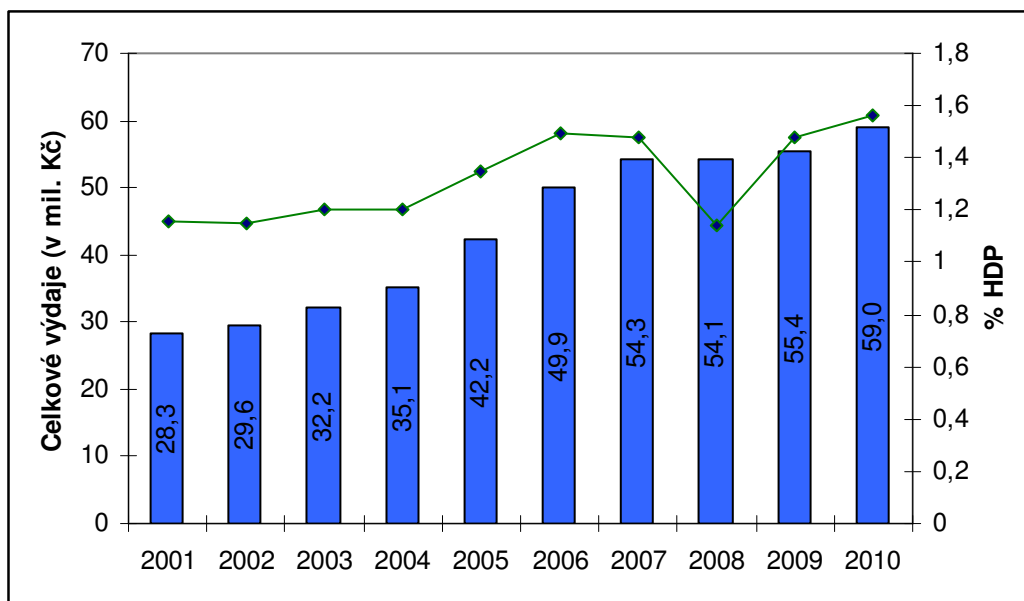
5.3 Výdaje na VaV v ČR

Výdaje na VaV jsou součástí každoročního plánu státního rozpočtu. Zhodnocení, zda výdaje na VaV rostou zároveň s výkonem ekonomiky, lze vidět na obrázku 7. I přes zpomalení ekonomiky v roce 2008 v důsledku krize se výdaje neustále zvyšují. Tempo tohoto růstu ale neodpovídá požadovanému plánu EU, který byl nastíněn výše.

---

⁵⁰ Úřední věstník Evropské unie. *Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1982/2006/ES* [online]. [vid. 2012-03-05]. Dostupné z: http://www.fp7.cz/dokums_raw/rozhodnuti_17.pdf

⁵¹ Strukturální fondy EU. *OP Výzkum a vývoj pro inovace* [online]. [vid. 2012-03-05]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/977e2e36-937e-4432-afe7-165afd87e676/OP-Vyzkum-a-vyvoj-pro-inovace>

Obrázek 7: Podíl výdajů VaV na HDP

Zdroj: ČSÚ, Eurostat, 2012

Růst výdajů je podporován převážně soukromým sektorem, ve kterém lze pozorovat dlouhodobý růst výdajů do VaV. Podnikatelský sektor vynakládá více prostředků na VaV než stát (viz tabulka 17). Je to dáno i tím, že výdaje podnikatelského sektoru jsou více cílené na inovační projekty, které mají za úkol podpořit konkurenceschopnost firem.

Tabulka 17: Struktura výdajů na VaV

Sektor provádění výzkumu a vývoje	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Celkem	42 198	49 900	54 284	54 108	55 350	59 033
Podnikatelský sektor	26 657	32 470	33 620	33 486	33 218	36 623
Vládní sektor	8 441	9 309	11 306	11 325	11 836	11 469
Vyšší a odborný sektor	6 907	7 918	9 158	9 090	10 022	10 616
Neziskový sektor	194	204	199	208	274	324

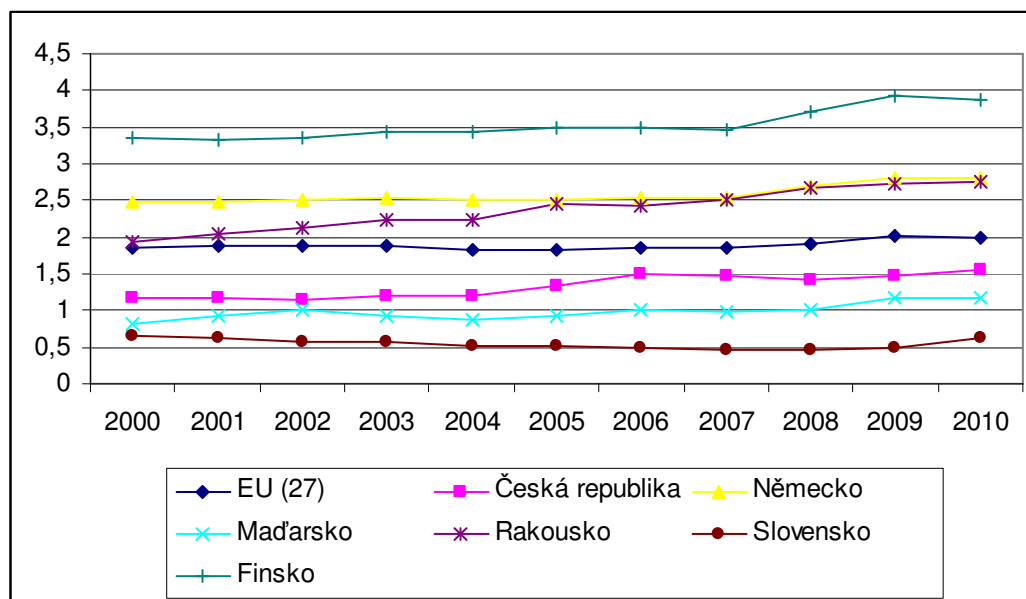
Zdroj: ČSÚ, 2012

Intenzita výdajů se zvyšuje i ve vládním a vysokoškolském sektoru. Nedosahují však takového růstu jako v soukromém. Investice ve vládním a vysokoškolském sektoru převážně směřují do základního výzkumu. Nastavením podpory VaV v ČR se zabývá podkapitola 5.4.

Srovnání výdajů na VaV v rámci EU

Při porovnání výdajů na VaV se zeměmi EU a plánem pro dosažení minimálně 3% HDP na VaV dojdeme k závěru, že ČR i přes zvyšující se výdaje, jak bylo vidět v tabulce č. 17, stále

zaostává za průměrem EU. Leadery v tomto směru jsou severské země, které vynakládají dlouhodobě přes 3% HDP na VaV.

Obrázek 8: Výdaje na VaV v p. b. HDP

Zdroj: Eurostat, 2012

5.4 Podpora VaV v ČR

Podporou VaV se v ČR zabývá množství agentur a společností. Tyto organizace mají za cíl provádět rozvoj a financování VaV. Mezi nejvýznamnější organizace v ČR patří:

1. Rada pro výzkum, vývoj a inovace

Rada pro výzkum, vývoj a inovace je poradním orgánem vlády ČR. Zabývá se především přípravou národní politiky vědy a výzkumu, hodnocením výsledků, posuzuje podmínky pro výzkum VaV, navrhuje výdaje a předpisy ovlivňující VaV. Rada se přímo na financování VaV v ČR nepodílí. Ovlivňuje ale výši výdajů v jednotlivých kapitolách díky přípravě strategického rámce pro financování vědy, výzkumu a inovací.⁵²

⁵² Působnost Rady pro výzkum, vývoj a inovace [online]. [vid. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=627>

2. Grantová agentura ČR

Grantová agentura ČR je nezávislou státní institucí. Její činností je podporovat základní vědecký výzkum. S tímto cílem poskytuje účelovou podporu ze samostatné kapitoly státního rozpočtu.⁵³

3. Technologická agentura ČR

Technologická agentura ČR (dále jen TA ČR) vznikla v roce 2009 a je nezávislou státní institucí. Hlavním cílem TA ČR je podporovat přípravu a realizaci programů aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Zabývá se také podporou komunikace a spolupráce mezi výzkumnou a podnikatelskou sférou s cílem zajistit vyšší konkurenceschopnost ČR. V rámci této podpory jsou u TA ČR vedeny čtyři programy.⁵⁴

Programy TA ČR⁵⁵

Program ALFA slouží k podpoře aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje. Je koncipován na roky 2011 – 2016 s rozpočtem 7,5 miliard Kč. Podpora je zaměřena na podnikatelské subjekty a výzkumné organizace s důrazem na produkci výsledku, který povede ke vzniku práva duševního vlastnictví (patent, užitný vzor, prototyp, software, atd.)

Program BETA slouží pouze pro orgány veřejné správy, které chtějí své výzkumné projekty řešit veřejnou zakázkou.

Program OMEGA je zaměřen na podporu projektů aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje, jejichž výsledky mají vysoký potenciál. Cílem programu je posílení

---

⁵³ Grantová agentura ČR. *Statut Grantové agentury ČR (úplné znění)* [online]. [vid. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekcce=933>

⁵⁴ Technologická agentura ČR: *O TA ČR* [online] [vid. 2012-03-10] Dostupný z: <http://www.tacr.cz/o-ta-cr/technologicka-agentura-cr/>

⁵⁵ Technologická agentura ČR. *Programy TA ČR* [online]. [vid. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.tacr.cz/programy-ta-cr/zakladni-informace/>

aktivit v aplikovaném a experimentální výzkumu pro zvýšení konkurenceschopnosti a zvýšení kvality života obyvatel ČR.

Program Centra kompetence se soustředí na podporu a vznik výzkumných a vývojových center. Tato centra mají za úkol vytvořit podmínky pro dlouhodobý rozvoj vědeckovýzkumné spolupráce mezi soukromou a veřejnou sférou. Program počítá s podporou 35 center v letech 2012 – 2019 ve výši 6 miliard Kč.

4. Akademie věd ČR

Posláním Akademie věd ČR je podpora základního výzkumu. Je financována ze státního rozpočtu. V rámci podpory má zřízenou vlastní grantovou agenturu, která poskytuje účelovou podporu projektům.

5. Technologické centrum AV ČR

Technologické centrum AV ČR je neziskové zájmové sdružení. Cílem Technologického centra AV ČR je podpora malých a středních inovačních firem, transfer technologií, zapojení ČR do mezinárodního výzkumného prostoru.⁵⁶

6. Ministerstva

Hlavní rozvoj VaV v ČR má v gesci Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. MŠMT zajišťuje mezinárodní spolupráci a rozvoj VaV na území ČR. V rámci ostatních ministerstev se dále také realizují operační programy (viz kapitola 5.2.) a mezinárodní projekty zaměřené na podporu VaV.

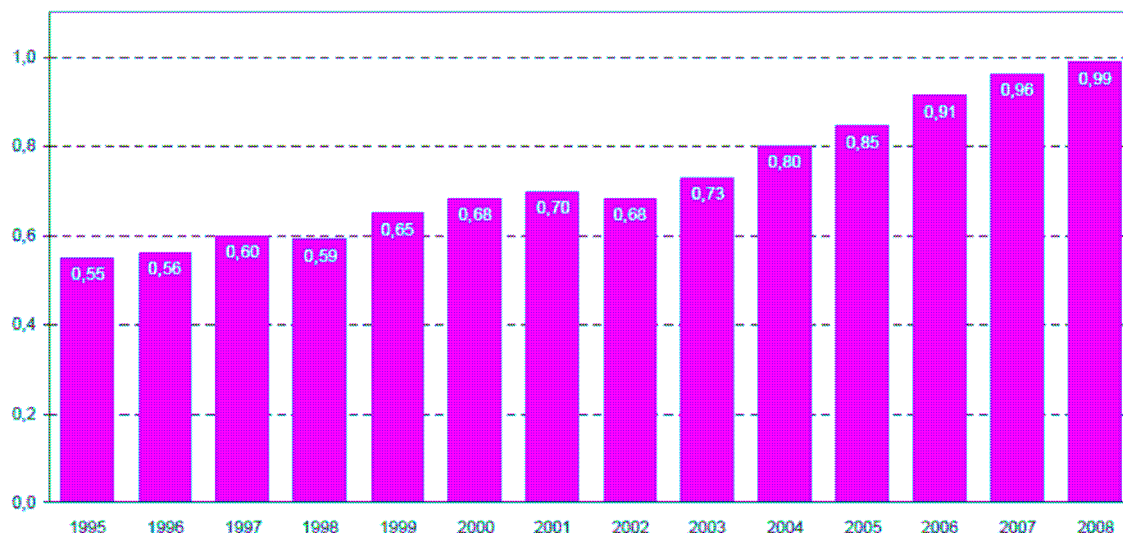
5.5 Inovační potenciál ČR

Dílejší kapitola 5.3 a 5.4 ukázala, že v ČR je VaV podporována jak po finanční stránce, tak i po stránce institucionální. Pro mezinárodní zhodnocení výsledků českého výzkumu

---

⁵⁶ Technologické centrum AV ČR. *O nás* [online]. [vid. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.tc.cz/o-nas/>

produkovaného touto finanční a organizační podporou slouží relativní citační index a počet registrovaných patentů. Relativní citační index je referenční ukazatel pro kvalitu výzkumu ve světovém kontextu. Vyjadřuje užití vydaných poznatků jinými výzkumníky.

Obrázek 9: Vývoj relativního citačního indexu

Zdroj: Analýza VaVa 2010, s 65

Vývoj relativního citačního indexu ukazuje na nárůst a tedy efektivní využívání podpory. Maximální hodnota indexu je 1 (světový průměr). ČR se tedy postupně přibližuje k světové úrovni v produkci vědních poznatků. V databázi Thomson Reuters ISI National Science indicators lze dále rozlišit, že ČR produkuje v některých vědních oborech nadprůměrné poznatky (sociologie, ekonomie, zemědělské vědy, přístroje a přístrojová technika, potravinářské inženýrství, jaderná fyzika,...) a v jiných podprůměrné (společenské vědy, politické vědy, elektrické a elektronické inženýrství, fyziologie, neurovědy...). To lze také považovat za jednu z možností jak identifikovat slabé stránky VaV a inovačního prostředí v ČR.

Další možnost, jak zhodnotit výsledky produkované ve VaV, je sledování počtu registrovaných výsledků v národním systému výsledků VaV. Národní systém výsledků existuje v ČR od roku 2005 a registruje všechny dosažené výsledky VaV. Výsledky organizací jsou následně bodově hodnoceny. Na základě hodnocení jsou organizacím poskytovány prostředky na další VaV. Metodiku evaluace lze najít v příloze č. 2. Počet výsledků v rejstříku informací o VaV (RIV) vykazuje růst téměř ve všech oblastech. Pokles

vykazovaných výsledků v letech 2007 – 2008 je dán změnou metodiky hodnocení výsledků VaV a udělování podpory na základě RIV. Přesto růst aplikovaných výstupů po této změně značí o efektivní aplikaci vyvinutých poznatků.

Tabulka 18: Počet výsledků VaV podle skupin RIV

Druh výsledku	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Publikační výstupy	36106	42216	48329	45373	42764	42817
Patenty	49	54	60	87	137	161
Poloprovoz, ověřená technologie, odrůda	504	277	311	450	587	509
Aplikované výstupy	364	1475	2389	2631	3643	3881
Ostatní výsledky	4680	4028	3805	4065	4196	4380
Celkem	41703	48050	54894	52606	51327	51748

Zdroj: Rejstřík informací o VaV, 2011

Počet udělených patentů také značí postupný růst ve vývoji prakticky aplikovatelných technologií a inovací. Prakticky aplikovatelné poznatky posléze vedou k poskytnutí licencí, které přináší finanční ohodnocení výsledkům VaV. Při porovnání udělených patentů, v rámci databáze Evropského patentového úřadu (dále jen EPO), je vidět v mezinárodním srovnání nárůst patentů z ČR. Nárůst patentů z ČR je ale oproti zemím vedoucím přičky GCI v inovacích zanedbatelný. V roce 2010 je registrováno 45 patentů pocházejících z ČR u EPO. Při porovnání s celkovým počtem registrovaných patentů u EPO v daném roce je to 0,07%. Inovační leadeři se podíleli na udělených patentech USA a Německa 21%, Japonska 18%. Tito tři leadeři se podílí na 60% všech udělených patentech.

V mezinárodním srovnání lze dále využít Innovation Union Scoreboard (IUS). IUS se zabývá hodnocením inovačních procesů v rámci EU, ale i světa. Rozděluje zde země na čtyři skupiny. První skupinou jsou země, které provádí hlavní vývoj inovací – tzv. inovační leadeři. Druhá skupina jsou inovační následovníci – země blízko průměru EU. Třetí je skupina zemí, které umírněně inovují (zde je i ČR). Poslední skupina zemí jsou země, které inovují málo. IUS se zaměřuje na osm hlavních směrů inovačních schopností. Inovační výkonnost ČR je ovlivněna dílčími faktory v těchto osmi směrech. Z dvaceti čtyř faktorů, které jsou zahrnuty jako dílčí faktory hodnocení jednotlivých směrů, je šestnáct pod průměrem EU (27). Nejslabšími oblastmi jsou správa duševního vlastnictví, financování a podpora, lidské zdroje a přitažlivost výzkumu. I přes dílčí nedostatky je vidět inovační růst ČR. Tento růst se odráží ve všech dílčích faktorech, ve kterých ČR zaostává za průměrem EU. Z toho lze vyvodit, že se rozvíjí

snaha o změnu inovačního prostředí pro lepší mezioborovou spolupráci.

5.6 SWOT

Silné stránky

- Široká škála agentur snažících se o rozvoj projektů v rámci VaV a podporu inovací.
- Růstový potenciál vědeckých pracovišť. Potenciál lze sledovat na zvyšujícím se užití poznatků vytvořených v rámci českého prostředí.
- Zvyšující se výdaje do VaV na projekty, které se zaměřují na konkurenceschopnost (výdaje soukromého sektoru). Možnost podrobit výsledky VaV jednotnému systému hodnocení.

Slabé stránky

- Nastavení podpory podle minulých výkonů.
- Sledování výdajů a podávání žádostí pro projekty v rámci VaV je v ČR administrativně náročné. Vyplyvá to z procesu podání žádosti o finanční podporu pro projekt. Jednotlivé žádosti se podávají ze zákona ke správci jednotlivých kapitol daných projektů. Kapitol je v rámci státního rozpočtu celkem 21, což komplikuje centrální plánování výdajů VaV.
- Nedostatečná ochrana výsledků VaV ve smyslu ochrany duševního vlastnictví a následné komercializace.
- V porovnání s EU nízké výdaje na VaV.

Příležitosti

- Propojit efektivně akademickou sféru s podnikatelskou.

- Posilovat povědomí o VaV a jeho možnostech podpory v ČR. Zvýšení povědomí o možnostech podpory a financování povede k vyššímu zájmu firem o VaV.
- Nastavit lépe ochranu duševního vlastnictví, aby byla možnost efektivně aplikovat výsledky VaV.
- Zmírnit roztržitost VaV a zkoncentrovat hlavní úsilí VaV v oborech, které se zaměřují na růst konkurenceschopnosti.
- Zpopularizovat VaV pro veřejnost s ohledem na zvýšení zájmu o kariéru ve VaV.

Hrozby

- Nedostatečné řešení mezioborových problémů. S následkem neaplikovatelnosti výsledků VaV.
- Nezájem veřejnosti o VaV, která povede k poklesu zájmu o vědecké obory a tím i nedostatek vědeckých pracovníků.
- Lepší podmínky pro VaV ve státech s vyšší aktivitou ve VaV, vedou k odlivu kvalifikovaných pracovníků.

6 Vzdelanost

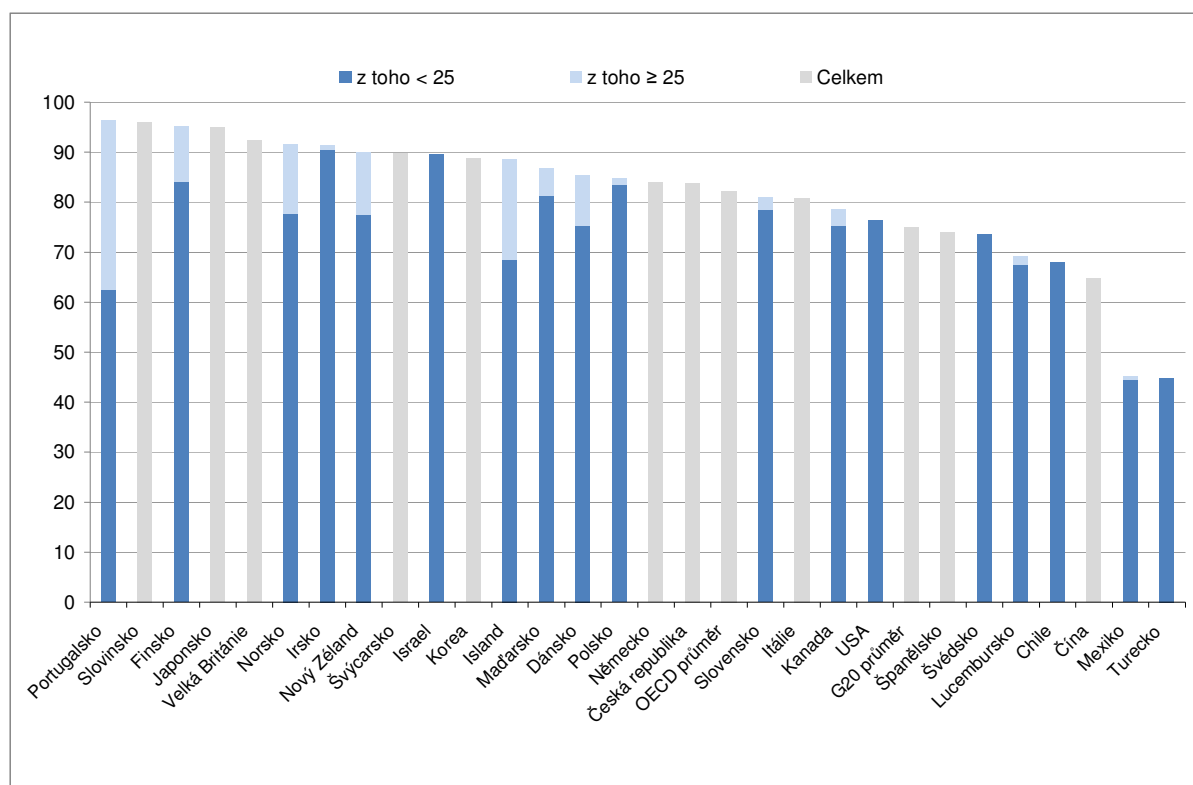
Význam vzdělání pro konkurenceschopnost je nesporný. Vzdělání představuje v dnešní době jedno z měřítek kvality života, konkurenceschopnosti na trhu práce, výkonnosti jako celku. Proto je rozvoj ekonomického, ale i sociálního života ovlivněn úrovní vzdělávacího systému. Pro otevřenou ekonomiku jako je ČR, je vzdělání zdrojem konkurenční výhody. Kvalitní vzdělání představuje možnost, jak se přizpůsobovat vnějším šokům, a tedy realizovat kroky pro úspěch v budoucnu.

6.1 Mezinárodní srovnání vzdelanosti

V indexu GCI je vzdelanost rozdělena do dvou pilířů. Pilíř IV se zabývá základním vzděláním, zdravotní péčí. Pilíř V se zaměřuje na úroveň vyššího vzdělání, školský systém a systém dalšího vzdělávání. Pro mezinárodní zhodnocení postavení české vzdelanosti bude užito hodnocení OECD, které zahrnuje oba pilíře uvedené v GCI.

V hodnocení se užívají dva základní ukazatelé. Prvním ukazatelem je počet studentů, kteří dosáhli středoškolského vzdělání. Druhým je počet studentů, kteří dosáhli vysokoškolského vzdělání. Oba vyjadřují ochotu obyvatelstva se vzdělávat a rozvíjet své znalosti.

Středoškolské vzdělání poskytuje základ pro vstup do dalšího systému vzdělávání a zároveň i pro vstup absolventů na trh práce. Počet absolventů ale neodráží kvalitu systému, tedy zda jsou dostatečně znalostně vybaveni pro další vzdělání či trh práce. Problém při mezinárodním srovnání představují různě nastavené systémy vzdělávání, kde je variabilní doba ukončení studia. Dalším problémem, který lze definovat, jsou předčasné odchody ze vzdělávacího systému. Předčasné odchody představují problém nejen pro jednotlivce (nedostatečná kvalifikace), ale i pro trh práce. Proto se školské politiky snaží aplikovat programy pro snížení předčasných odchodů ze vzdělávacího systému.

Obrázek 10: Míra ukončení středoškolského studia podle věku (2009)

Zdroj: Education at a Glance 2011: OECD Indicators, 2011

V mezinárodním porovnání český středoškolský systém vzdělávání absolvuje více studentů (84%), než je průměr OECD (82%). Je to o 9% více než průměr G20. Statisticky středoškolské vzdělání v ČR úspěšně ukončují více mladé ženy než muži. Do roku 2006 byl v ČR vzestupný trend ukončování středoškolského studia. V následujících letech se míra ukončení začala propadat z 90% na aktuálních 84% absolventů. Na obrázku 10 lze také pozorovat země s vyšším stupněm graduace středoškolského systému vzdělávání. V Portugalsku, Slovinsku, Finsku, Japonsku, Velké Británii, Norsku, Irsku a Novém Zélandu je míra graduace přes 90%. Ve statistice jsou zahrnuti studenti i ve věku netypickém pro ukončení středoškolského studia (typický věk je 17-20 let). Je to dáno tím, že některé země realizují školské programy tak, aby se do nich lidé mohli vrátit i po předčasném ukončení studia a dokončit si středoškolské vzdělání. Tyto země umožňují zvyšování vzdělanosti i lidem, kteří se už aktivně vstoupili na trh práce. To lze považovat v určité míře považovat za komparativní výhodu, kterou ČR od roku 2006 ztrácí.

Vysokoškolské vzdělávání lze označit za soubor programů, které mají za cíl produkovat kvalifikované lidi se specializovanými znalostmi a dovednostmi. Cíle vysokoškolského

vzdělání jsou provázány s výhodami, které s sebou nese. Mezi hlavní výhody patří vyšší šance uplatnění na trhu práce, vyšší platové ohodnocení, lepší možnost seberealizace. V ČR stupeň vysokoškolského vzdělávání prošel v posledních letech skokovým růstem. V minulosti podíl vysokoškolsky vzdělaných lidí v populaci ve věku 15-64 činil v roce 2001 necelých 9%. Oproti tomu v roce 2011 se zvýšil podle předběžných výsledků sčítání lidu na 12,5%⁵⁷. Pozorovaný růst vyššího vzdělání lze považovat za zvýšenou ochotu se vzdělávat a získat tak specializované znalosti a dovednosti. Při mezinárodním porovnání podílu populace vysokoškolsky vzdělaných je vidět, že ČR se pohybuje pod průměrem OECD. Podíl vysokoškolsky vzdělané populace v zemích OECD se pohybuje na úrovni kolem 30%.

6.2 Trh práce a vzdělání

Vzdělávání má několik tržních dopadů. Jedním z nich je vliv na trh práce. Kvalitně vzdělaná populace závisí na vzdělávacím systému. Uvedené míry ukončení studia naznačují, jak je daný vzdělávací systém produktivní. Nicméně neříkají nic o tom, jak kvalitně jsou absolventi připraveni vzhledem k požadavkům dané ekonomiky, a tedy i trhu práce. Měření této kvality je závislé na více faktorech. Mezi hlavní patří velikost ekonomiky, oborové zaměření ekonomiky, velikost vzdělávacího systému, popularita školních oborů, na které jsou školy a ekonomika zaměřeny.

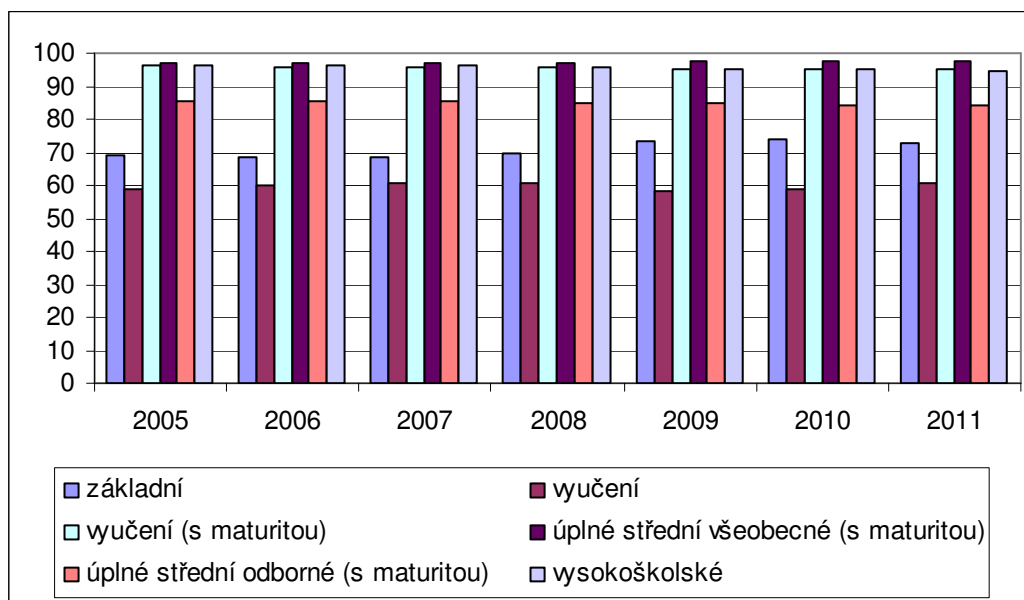
Základní vývoj poptávky na trhu práce lze odvodit ze statistiky pracovních sil. Jednotlivé statistiky jako podíl zaměstnaných podle dosaženého vzdělání, podle typu úvazku apod. dávají základní informace o vývoji poptávky na trhu práce ve smyslu, jakou kvalifikaci firmy budou požadovat. Dále umožňují zhodnotit rizika na trhu práce v dlouhodobém horizontu.

Na obrázku 11 je zachycen vývoj zaměstnanosti na území ČR podle výše dosaženého vzdělání. Pokud budeme posuzovat, zda český vzdělávací systém produkuje absolventy schopné uplatnit se na místním trhu práce, tak lze konstatovat, že v dlouhodobém horizontu

---

⁵⁷ ČSÚ. *Předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 - Česká republika a kraje* [online]. [vid. 2012-03-20]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/kapitola/03000-12-n_2012-00

české školy produkují absolventy, kteří jsou schopni se uplatnit ve vysoké míře. Dlouhodobý vývoj zaměstnanosti ukazuje, že zaměstnanost s vyšším vzděláním přesahuje 90% v ČR. V mezinárodním porovnání s průměrem OECD se ČR pohybuje nadprůměrem OECD v zaměstnávání obyvatel s vysokoškolským a středoškolským vzděláním.

Obrázek 11: Vývoj zaměstnanosti podle dosaženého vzdělání

Zdroj: ČSÚ, Vlastní, 2012

Sledovaný vývoj ukazuje, že při dosažení vyššího vzdělání zároveň roste šance na uplatnění na trhu práce. Důkazem tohoto v ČR jsou rozdílné hodnoty v zaměstnanosti podle vzdělání. Stejný rozdíl lze pozorovat i v jiných členských zemích OECD. Např. v Polsku, Maďarsku, Slovensku. V Polsku a Maďarsku se zaměstnanost obyvatel se základním vzděláním pohybuje kolem 40%. Na Slovensku je tato míra ještě nižší – 30%. Přitom v těchto zemích uplatnění na trhu práce nacházejí nejvíce obyvatelé s vysokoškolským vzděláním. Míra zaměstnanosti obyvatel s vysokoškolským vzděláním neklesá pod 90%⁵⁸. Forma a výše vzdělání spolu tedy přináší finanční a společenské benefity. OECD klasifikuje benefity ze vzdělání nejen jako přínos jednotlivci, ale i jako přínos celé společnosti. Dále lze kalkulovat náklady vynaložené

⁵⁸ OECD. *Education at a Glance 2011: OECD Indicators* [online]. OECD Publishing, s. 116, 117, [vid. 2012-03-20]. ISBN: 978-92-64-11705-1. Dostupné z: <http://www.oecd.org/dataoecd/61/2/48631582.pdf>

na dosažení těchto benefitů. Míra ochoty a výše těchto nákladů do vzdělání odráží jednotlivé vzdělávací politiky států.

6.3 Podpora a investice do vzdělání

Podpora a ochota investovat do vzdělání je ovlivněna na jedné straně jednotlivci, na druhé státní správou a na třetí firmami. Jednotlivci ovlivňují vzdělávací systém a trh práce ochotou odložit nynější spotřebu a tak investovat do budoucí spotřeby v podobě benefitů ze vzdělání. Státní správa ovlivňuje podporu a investice prostředím, které pro ně vytváří a dále svou vzdělanostní politikou, kterou ovlivňuje výuku a cíle škol. V neposlední řadě také nastavením daňového systému, který ovlivňuje ekonomické prostředí. Firmy ovlivňují vzdělání přímým a nepřímým způsobem. Nepřímo tak, že vytváří poptávku po práci a hledají kvalifikovanou vzdělanou pracovní sílu. Přímo dalším vzděláváním, podporou a investicemi do svých zaměstnanců neboli svého lidského kapitálu, který hraje čím dál tím vyšší roli pro firmy.

Financování vzdělávacího systému

Výše definovaný dopad vyšší úrovně vzdělání na trh práce naznačuje, jak je vzdělaná populace důležitá. Přestože ČR produkuje absolventy schopné přežít na lokálním trhu práce, je nutné i nadále podporovat a rozvíjet vzdělávací prostředí. Hlavní podporu lze generalizovat na finanční podporu školního systému. Při zavedení jednotného systému hodnocení školních výkonů, který bude nastaven podle mezinárodních měřítek, se dosáhne podpory z kvalitativního pohledu.

Český školní systém je financován zejména finančními prostředky ze státního rozpočtu a prostředky z rozpočtů územních samosprávných celků. Dále jako zdroj financí mohou sloužit příjmy z hlavní a doplňkové činnosti, finanční prostředky přijaté od zřizovatele, úplata za vzdělávání a školské služby, příjmy z majetku ve vlastnictví školské právnické osoby, dary a dědictví.⁵⁹ Soukromé školy jsou financovány ze svých vlastních zdrojů. Resp. tyto zdroje jsou

---

⁵⁹ Sbírka zákonů Česká republika. *Školský zákon* [online]. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, s. 4873, [vid. 2012-03-22]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/soubory/zakony/Uplne_zneni_SZ_317_08.pdf

většinou představovány školním, které rodiče platí. Souhrnný podíl těchto prostředků vynaložených na vzdělávání, ať už soukromým či veřejným sektorem, v poměru k HDP vykazuje finanční náročnost daného školního systému. Finanční náročnost vzdělávání je ovlivněna počtem studentů, na jaké vzdělávací úrovni je výuka realizována. Zároveň ukazatel odráží ochotu daného státu financovat vzdělávání. Průměrná hodnota výdajů vynaložených na vzdělávání se v zemích OECD pohybuje na úrovni 6,1%⁶⁰ jejich souhrnného HDP. V ČR se míra výdajů na vzdělávání postupně zvyšuje. Podíl výdajů na vzdělání je 4,8% HDP v roce 2008. Je to sice o 1,3% méně než průměr OECD, ale oproti roku 2000 ČR dosáhla zvýšení výdajů na vzdělání jako většina států OECD.

Ve skladbě výdajů na vzdělání v období 2000 – 2008 lze pozorovat, že v zemích OECD je průměrně vynaloženo 83,5% veřejných prostředků a 16,5% soukromých prostředků pro rok 2008. Při srovnání s rokem 2000 se proporce výdajů soukromého a veřejného sektoru pomalým tempem mění. Veřejné výdaje jsou nahrazovány soukromými. V ČR je trend stejný. Výše poměru mezi veřejnými a soukromými výdaji se oproti roku 2000 změnil o 2,6% na 87,3% veřejných a 12,7% soukromých výdajů⁶¹. V dalším porovnání změn temp tohoto poměru se zahraničím vyplývá, že ČR je pod průměrem OECD (změna o 2,8%). Na Slovensku podíl soukromých investic do vzdělání ve sledovaném období vzrostl o 13,9%, ve Velké Británii dokonce o 15,7%. Vývoj naznačuje budoucí význam soukromých výdajů ve vzdělávání.

Pro zhodnocení, zda jsou souhrnné výdaje využívány efektivně, je třeba rozlišit jednotlivé úrovně vzdělávacího systému, ve kterém se spotřeba odehrává viz. tabulka 19.

---

⁶⁰ OECD. *Eduaction at a Glance 2011: OECD Indicators* [online]. OECD Publishing, s. 226, 117, [vid. 2012-03-20]. ISBN: 978-92-64-11705-1 Dostupné z: <http://www.oecd.org/dataoecd/61/2/48631582.pdf>

⁶¹ OECD. *Eduaction at a Glance 2011: OECD Indicators* [online]. OECD Publishing, s. 242, 117, [vid. 2012-03-20]. ISBN: 978-92-64-11705-1 Dostupné z: <http://www.oecd.org/dataoecd/61/2/48631582.pdf>

Tabulka 19: Celkové výdaje podle sektoru, jako podíl HDP (2008)

	Předškolní			Základní, středoškolské			Vysokoškolské			Celkem % HDP		
	Veř.	Souk.	Celkem	Veř.	Souk.	Celkem	Veř.	Souk.	Celkem	Veř.	Souk.	Celkem
Rakousko	0,45	0,06	0,51	3,5	0,1	3,6	1,2	0,1	1,3	5,2	0,2	5,4
Česká republika	0,42	0,04	0,46	2,5	0,3	2,8	0,9	0,2	1,2	3,9	0,6	4,5
Dánsko	0,60	0,14	0,74	4,2	0,1	4,3	1,6	0,1	1,7	6,5	0,6	7,1
Německo	0,40	0,14	0,54	2,6	0,4	3,0	1,0	0,2	1,2	4,1	0,7	4,8
Maďarsko	0,69	n. a.	n. a.	3,0	n. a.	n. a.	0,9	n. a.	n. a.	4,8	n. a.	n. a.
Polsko	0,57	0,10	0,67	3,4	0,2	3,6	1,0	0,4	1,5	5,0	0,7	5,7
Slovensko	0,37	0,08	0,44	2,2	0,4	2,6	0,7	0,2	0,9	3,5	0,6	4,0
OECD průměr	0,44	0,07	0,51	3,5	0,3	3,7	1,0	0,5	1,5	5,0	0,9	5,9
EU (21) průměr	0,47	0,05	0,51	3,4	0,2	3,6	1,1	0,2	1,3	4,8	0,5	5,5

Zdroj: OECD, 2011

Je zde jasně vidět struktura celkových výdajů do vzdělání za rok 2008. Údaje sledované v tabulce 19 indikují rozdílné nastavení a vývoj vzdělávacích systémů a jejich podpory. V roce 2008 ČR vydala nejméně na předškolní vzdělávání, a to 0,5% HDP. Nejvíce je investováno do základního a středoškolského vzdělání 2,8% HDP. Těchto 2,8% je však rozprostřeno mezi širokou škálou vzdělávacích institucí. Proto výdaj 1,2% HDP do vysokoškolského sektoru, který je poměrně koncentrovanější, ukazuje na hlavní směr financování školství v ČR.⁶² Při historickém porovnání je vidět trend zvyšujících se výdajů do tohoto sektoru školství ve všech zemích OECD. Podíl výdajů na vysokoškolské vzdělání rostl v 22 z 32 zemích. Oproti tomu v investicích do základního a středoškolského vzdělání výdaje rostly jen v 16 z 32 zemích v letech 2000 – 2008.

Vysoké školy ve vzdělávacím systému.

Z výše uvedených statistik plyne, že školy poskytující vysokoškolské vzdělání hrají důležitou roli nejen pro jedince jako prostředek k zajištění benefitů ze vzdělání, ale i pro firmy a společnost. Organizační struktura a finanční podpora institucí poskytujících vysokoškolské vzdělání tedy přímo ovlivňuje trh práce a tím i konkurenceschopnost dané země. V ČR je existence vysokých škol upravena zákonem č. 111/1998 Sb. o Vysokých školách. Zákon definuje vysokou školu jako nejvyšší článek vzdělávací soustavy. Dále rozlišuje dva druhy škol – soukromé a veřejné a jednotně upravuje vnitřní organizaci obou typů škol.. Liší se však

⁶² V ČR je registrováno přes 200 škol poskytujících vysokoškolské vzdělání a přes 5 500 škol poskytujících základní a středoškolské vzdělání. Strukturu českého vzdělávacího systému lze najít v příloze 3

formou získávání zdrojů pro své fungování. Veřejná škola získává finanční prostředky především ze státního rozpočtu, výběrem poplatků spojených se studiem, výnosů z majetku a příjmů z doplňkové činnosti. Soukromá škola si finance obstarává sama – školné, příjmy z doplňkové činnosti, výnosy z majetku. Může požádat o dotaci ze státního rozpočtu u MŠMT. Výše podpory soukromé vysoké školy je poté určena zákonem.

Při mezinárodním porovnání systému získávání finančních prostředků v rámci vysokých škol lze identifikovat zásadní rozdíl. Tímto rozdílem jsou poplatky za studium a jejich výše. V některých zemích EU se poplatky platí a v některých ne. Všeobecně lze poplatky považovat za další zdroj financování škol. Slouží také jako motivační nástroj pro dokončení studijního programu. Tato forma financování je na soukromých vysokých školách zcela běžná. Avšak aplikace na veřejné vysoké školy vyvolává řadu socio-ekonomických otázek. Z ekonomického pohledu by zavedení poplatků vedlo k vytvoření nového finančního trhu zaměřeného na vzdělání. Pro vysoké školy by zavedení poplatků mělo vést ke zlepšení finanční situace a tím i k vyšší podpoře VaV. Výše a forma vybírání poplatků je navrhována v reformě vysokých škol.

Přijetím reformy by se změnila struktura financování vzdělávacích institucí. Aktuálně jsou veřejné vysoké školy financovány podle počtu žáků (80% příjmu) a podle ukazatelů kvality a výkonu (20% příjmu)⁶³. Systém je tedy nastaven na kvantitativní přístup k přijímání studentů. Při zohlednění výdajů ze státního rozpočtu na vyšší vzdělávání v kombinaci s počtem vysokých škol, rostoucím zájmem o vyšší vzdělání a finanční náročností jednotlivých studijních programů, tento fakt vede k podfinancování vysokých škol. Zapojením finančního trhu by do škol skrze studenty přitékal další kapitál. O tento kapitál by vysoké školy soupeřily za konkurenčních podmínek a platnosti tržních mechanismů. Trh se studenty by tedy měl zvýšit nejen produktivitu, kvalitu a financování škol, ale i kvalitu a motivaci studentů. Dále by trh byl ovlivňován řadou dílčích faktorů. Za hlavní lze považovat nastavení maximální nebo minimální výše poplatků, prestiž škol, osobní finanční možnosti studentů, rozvoj produktů na finančním trhu.

---

⁶³ MŠMT. *Zásady a pravidla financování veřejných vysokých škol pro rok 2012* [online]. [vid. 2012-03-21]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/file/18713_1_1/

Příkladem, jaké dopady nese zavedení poplatků, je Velká Británie. Systém poplatků za studium zde byl zaveden v roce 1998 s cílem zajistit spoluúčast studentů na financování školství. Vysoké školy ve Velké Británii jsou kromě jediné státní⁶⁴. Na všech školách se od roku 1998 platí školné, které je limitováno maximální částkou. Maximální částka se však od plošného zavedení v roce 1998 již několikrát upravovala z výchozí hodnoty 1 000 liber na aktuálních 9 000 liber za školní rok⁶⁵. Tento vývoj tedy naznačuje možné problémy při zavedení poplatků. Velká Británie má oproti ČR navíc komplexně zpracován systém studentských půjček a finanční podpory studentů jak ze strany bankovního trhu, tak ze strany státní. Tento finanční systém hraje klíčovou roli pro podporu trhu se vzděláním.

VaV a Vysoké školy

V zákoně o Vysokých školách je uvedeno, že vysoké školy rozvíjejí poznání, znalosti, kvalifikaci a zaměřují se na vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační činnost.⁶⁶ VaV a vlastní činnost škol začíná hrát významnou roli v získávání finančních zdrojů. Vlastní činnost zaměřující se na spolupráci se soukromým sektorem bude hrát důležitou roli pro rozvoj vědecké činnosti a finančních zdrojů škol. Bude to i nástroj pro zvyšování konkurence mezi školami. Takto aplikovaný přístup lze sledovat ve školách zapojených v klastrech. V rámci klastru se propojuje soukromá a veřejná sféra, čímž naplňuje jednu ze svých činností uvedených v zákoně. Efektivní spolupráce v klastru přináší řadu výhod. Přímo aplikuje požadavky na VaV na vysoké škole, efektivně alokuje zdroje na tento výzkum, zvyšuje prestiž škol, jejich studijních programů, snižuje náklady firem zapojených v klastru.

Příkladem nejznámějšího klastru v zahraničí je Silicon Valley. Tento klastr zaměřující se na hightech technologie ovlivňuje nejen své okolí, ale i celý svět technologiemi a informacemi

---

⁶⁴ British Embassy Prague. *Studium ve Velké Británii* [online]. [vid. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://ukinczechrepublic.fco.gov.uk/cs/visiting-uk/studying-in-uk/>

⁶⁵ Institute for Fiscal Studies. *Higher Education Funding* [online]. [vid. 2012-03-21]. Dostupné z: http://www.ifs.org.uk/conferences/pe2010_wyness.pdf

⁶⁶ *Zákon o vysokých školách (zákon č. 111/1998 Sb.)* [online]. s. 1, [vid. 2012-03-22]. Dostupné z: http://www.muni.cz/general/legal_standards/higher_education_act?lang=cs

vytvořenými v jeho působnosti. V ČR existuje celá řada klastrů. Klastry na území ČR jsou regionálně soustředěny a rozčleněny podle regionálního zaměření na průmysl. Svým rozdělením a specializací přispívají k rozvoji a konkurenceschopnosti daného regionu. V tomto směru lze pozorovat, že v každém regionu ČR je lokalizována alespoň jedna vysoká škola. Proto využívání klastrových iniciativ v jednotlivých regionech je optimální nástroj pro rozvoj konkurenceschopnosti škol a VaV na daných školách.

6.4 SWOT

Silné stránky

- Vysoký podíl vzdělanosti v rámci středoškolského vzdělání.
- Ukončené střední vzdělání s maturitou se stává standardem.
- Celkově nízký počet lidí se základním vzděláním.
- Rostoucí trend v ochotě se vzdělávat i na vyšší úrovni.

Slabé stránky

- Nedostatečně připravený záměr změny zákona o vysokých školách a finanční pomoci studentům vedoucí k ne popularizaci poplatků za studium, které by značně mohly ovlivnit konkurenční prostředí mezi vysokými školami. Školy by byly konfrontovány s možností samy sebe ohodnotit stanovením výše poplatků za studium. Tento záměr lze považovat za dobrý, pokud nebudou poplatky suplovat státní rozpočet. Při takovémto nahrazování by školy byly odkázány se orientovat podle kupní síly a kvantity, což by rozhodně neprospělo kvalitě vysokých škol.

Příležitosti

- Podpora klastrů vedoucí k efektivnímu propojení soukromého sektoru a vzdělávání. Nadále touto cestou navyšovat spolupráci ve VaV a výdaje na vzdělání. Zároveň se

tak získá možnost přímé aplikace požadavků soukromého sektoru na schopnosti nových absolventů a technologií. Tento způsob rozvoje bude zajišťovat pracovní místa pro kvalifikovanou pracovní sílu. Za pomoci klastrové specializace přilákání nových kvalifikovaných pracovníků a zároveň zabránění jejich odlivu.

Hrozby

- Hrozbu představuje gramotnost českých studentů. Podle výsledků studie PISA česká gramotnost neustále klesá.
- Snižování gramamotnosti ovlivní potenciál studentů v uplatnění při studiu, na trhu práce a sociálním životě.
- Nemotivovanost studentů ke vzdělávání. Potažmo tedy plýtvání finančními prostředky na vzdělání.

Shrnutí

Pro identifikaci hlavních problémů konkurence České republiky bylo použito hodnocení indexem GCI. Jednotlivé oblasti mají své specifické problémy.

V oblasti institucí jsou jako hlavní problémy identifikovány míra korupce, vymahatelnost práva, neefektivita aplikace hodnocení pomocí metod RIA a CIA a nadměrná regulace. Jednotlivé problémy jsou spolu provázány. Nadměrná regulace omezuje možnosti efektivní vymahatelnosti práva, což umožňuje korupční jednání. Nástroje pro odstranění nadměrné regulace a korupčního jednání, jako Smart Administration a procesy RIA a CIA jsou v ČR také problémové. Dlouhodobý vývoj netransparentnosti ve veřejné správě budí nedůvěru společnosti ve státní zřízení. Pro řešení je třeba vykonat dílčí kroky. Při zavedení procesů RIA a CIA se zefektivní přijímání zákonů, které budou zhodnoceny všemi dotčenými stranami. Avšak nesmí se připouštět změny na poslední chvíli, případně dílčí změny v navrhované legislativě. Změny by měly za následek zvyšování složitosti legislativy a neúčinnost přijatých zákonů. Aplikace procesu CIA by zajistila, že přijímaná legislativa by byla zhodnocena transparentně a omezovala by možnosti korupce v činnostech veřejné správy. Rozhodným přínosem pro instituce v ČR je projekt Smart Administration. Cílem Smart Administration je odbourání zbytečné administrativy a zavedení efektivního e-Governmentu. Projekt je v ČR prováděn, ale má řadu nedostatků. Nemá vymezen jednotný základ všech systémů. Dílčí informační systémy jsou vystavěny na různých elektronických platformách, což komplikuje propojování systémů a přenos dat mezi nimi. Dalším problémem tohoto projektu je nedostatečná popularizace mezi obyvatelstvem. Chybí také možnosti pravidelného hodnocení spokojenosti s poskytovanými službami. Chybějící propagace a hodnocení tento systém degraduje a poškozuje jeho potenciál. Při odstranění dílčích nedostatků by se dostavil očekávaný efekt deregulace veřejné správy. U budoucího rozvoje systémů pro elektronickou komunikaci a jejich popularizaci je třeba vzít v potaz transparentnost a jednoduchost systémů. Jednoduchost pro snadný přístup a ovládání, transparentnost pro snadné zjištění potřebných údajů a jejich kontroly. Smysl transparentního rozvoje se týká nejen Smart Administration, ale celého procesu ztransparentňování veřejné správy – veřejné zakázky, rozpočty, výběrová řízení atd.

V problematice makroekonomické stability je ČR dlouhodobě vytýkán státní dluh. Řízení státního dluhu v Česku není ovlivňováno cyklickým vývojem ekonomiky. V dobách růstu by se dluh měl snižovat, pokud je vláda fiskálně zodpovědná (viz. příklad Německa). V Česku daný trend není. Naopak v době růstu se Česko zadlužovalo. Při zohlednění makroekonomické teorie, že investice vlády vytlačují soukromé investice z ekonomiky, lze dojít k závěru, že spolu s dluhovým financováním investic (projektů) vlády sice podporovaly ekonomický růst, ale za cenu rostoucího dluhu a crowding-out effectu. Takto podporovaný růst lze v době, kdy ekonomika roste považovat do jisté míry za prospěšný (lze investovat ve vyšší míře do infrastruktury, rozvoje, apod.). V době krize však vypůjčená aktiva více zatěžují ekonomiku. Důvodem je nutnost splácet splatné závazky i s úroky, které si ekonomika vypůjčila v době růstu, či pro jeho nastartování. V daném ohledu je státní dluh třeba objektivně řídit, minimalizovat jeho náklady. Pro zajištění dostatečných financí pro ekonomiku a tedy i splácení dluhu je třeba provádět objektivní analýzy státních příjmů a výdajů ve všech obdobích ekonomického cyklu. Při zjištění neefektivního nakládání s veřejnými prostředky je třeba přijmout takové reformy, které toto nakládání zefektivní. Pro zajištění efektivity je potřeba odstranit problémy nastíněné v kapitole 1.

Z pohledu mezinárodní konkurence v ČR je výhodou stabilní cenová hladina díky úsilí ČNB a cílování inflace. Tento fakt je příznivý pro firmy, které na českém území investují. Dále ČR může reagovat na ekonomické šoky svou vlastní měnou a tak zmírnit dopady šoků. Za pomoci vlastní měny a monetární politiky může být podpořen export ekonomiky. Nevýhodou ČR je nižší produktivita českých pracovníků než ve vyspělejších státech. Čeští pracovníci mají nižší hodinové náklady na práci, ale při zohlednění produktivity práce se nákladová výhoda vytrácí. Složitá úprava odvodu daní snižuje orientaci firem v daňovém systému. Z toho důvodu se zvyšuje finanční náročnost na zpracování daňových odvodů. Nastavení a výše daňových odvodů také ovlivňuje zaměstnaneckou strukturu a investice společností na daném území.

Trh práce má v ČR svá specifika. Z deseti milionů občanů je polovina registrována jako výdělečně činná. Z této poloviny se nadále dá vyčlenit skupina čítající jeden milión výdělečně činných jako OSVČ. V mezinárodním srovnání ČR dosahuje výhody v kvalifikované pracovní síle s vyšší mírou produktivity. I když tato míra je nižší než ve vyspělejších státech. Ochrana pracovních míst kmenových zaměstnanců je více legislativně chráněna než průměr

OECD. To je na jednu stranu výhodné pro zaměstnance - mají zajištěnou právní ochranu svého místa, ale na druhé straně ochrana svazuje zaměstnavatele. Při aktuálním nastavení trhu práce jsou zaměstnavatelé nuceni díky legislativní ochraně redukovat počty nově vytvářených míst na minimum. Minimalizují tak náklady na případné propouštění nadbytečných kmenových zaměstnanců. Legislativní ochrana tedy omezuje flexibilitu trhu s kmenovými zaměstnanci a lze ji považovat za částečnou nevýhodu ČR. Zaměstnavatelé musejí hledat flexibilitu v alternativních pracovních poměrech, které nejsou tak legislativně chráněny, nebo v najímání agenturních pracovníků. Alternativní pracovní poměry nejsou tak vysoce chráněny jako v jiných zemích OECD. Možnost této substituce je částečnou výhodou pro ČR. Specifické postavení na českém trhu práce mají OSVČ. Lze je považovat za flexibilní složku českého trhu práce a tedy i jako výhodu. Problémem u OSVČ na trhu práce v ČR je nastavení systému odvodu daní a kontraktů OSVČ s ostatními zaměstnavateli. Daň z příjmu OSVČ v podstatě nemusí odvádět, pokud dokáže správně vykázat své příjmy a náklady. Daňový problém také nastává při kontraktu OSVČ s jiným zaměstnavatelem. Zaměstnavatel neodvádí daň za OSVČ jako za kmenové pracovníky. Daňové úniky plynoucí z využívání tzv. Švarc systému jsou nevýhodou při získávání prostředků do státního rozpočtu. Prostředky získané kontrolou OSVČ a zaměstnavatelů, by bylo možné investovat v rámci APZ, inovačních či jiných projektů na podporu konkurenceschopnosti.

Podle GCI se ČR pohybuje na 27. místě v inovačních procesech. V rámci světového umístění je pozice dobrá. Avšak při porovnání se státy na prvních místech má ČR značné nedostatky. Nedostatkem ČR jsou nižší výdaje investované do VaV v mezinárodním srovnání. Dlouhodobě výdaje na VaV v ČR rostou, jsou ale taženy soukromým sektorem. Výdaje soukromého sektoru činí dvě třetiny celkových výdajů. Státní podpora VaV se odehrává na bázi hodnocení předešlých výsledků. Tedy podporuje už úspěšné iniciativy ve VaV a ty bez výsledků nemají rovnocenné šance na financování. Výhodu ČR lze spatřit v široké základně institucí, poskytujících podporu VaV. Instituce poskytující podporu pokrývají v podstatě všechny vědní obory. Při zkoncentrování snah o podporu VaV na oblasti, kde ČR svým výzkumem už exceluje, povede k zvýšení inovační produkce a rozvoji aplikovatelných znalostí pro soukromý sektor a podporu konkurenceschopnosti. Druhotným efektem takové koncentrace by bylo zabránění odlivu kvalifikovaných pracovníků z ČR v daných oborech. Jednotlivé snahy se musejí dále podpořit legislativou a ochranou vlastnických práv, které

nejsou dostatečné, jak je zmíněno v kapitole 1. Při popularizaci VaV by se studenti začali o jednotlivé obory více zajímat, a došlo by k zajištění kvalifikované pracovní síly pro vědu a výzkum v ČR.

Vzdělanost spolu s inovacemi jsou dva faktory, které pohání moderní ekonomiky kupředu. Za standardní formu vzdělání se v ČR považuje středoškolské vzdělání. Středoškolské vzdělání dokončí většina obyvatel ČR. Při zohlednění trendu dále se vzdělávat je v ČR 12,5% obyvatel ve věku 15-64 s vysokoškolským vzděláním. Takto vzdělané obyvatelstvo představuje kvalitní pracovní sílu pro trh práce. V české ekonomice se výše vzdělaná pracovní síla dokáže uplatnit, jak bylo vidět na obr. 11. Lze tedy konstatovat, že české školy produkují kvalifikovanou pracovní sílu pro firmy podnikající v ČR. Ochotu se vzdělávat a vzdělanostní kvalitu lze považovat za výhodu nejen z hlediska aktuální situace – firem už působících a majících dostatečně vzdělanou pracovní sílu, ale také z hlediska budoucí situace – přitažlivost trhu pro nové firmy. Podporu přitažlivosti trhu lze doplnit o další faktory. Při podpoře klastrových iniciativ s návazností na vysoké školy se zvýší kooperace soukromého a veřejného sektoru. Kooperace povede k přímé aplikaci nároků na znalosti a vědomosti absolventů, podpoře a rozvoji VaV v obou sektorech. V oblasti výdajů na vzdělání má ČR značnou nevýhodu v nižších výdajech oproti jiným státům. Řešení problému lze částečně vidět v zavedení poplatků za studia. Aktuálně je problematika poplatků, která v jiných zemích slouží jako podpora vzdělávání, doplnění rozpočtů škol, motivační nástroj pro dokončení studia, či jako benchmarkový nástroj škol, předmětem diskuze. Předem lze říci, že nedostatečná příprava MŠMT a konzultace s veřejností poplatky za studium poškodila. Při zavedení poplatků v ČR, by poplatky nesměly suplovat výdaje ze státního rozpočtu na vysoké školy. Substituce by školy odkázala na kvantitativní stránku příjmu z poplatků. Studium by se stalo dostupné jen pro určitou část obyvatelstva s dostatečnou kupní silou. V důsledku by to vedlo ke značné nevýhodě a snížení kvality škol a kvality absolventů.

Závěr

Hlavním cílem práce bylo zhodnocení konkurenceschopnosti České republiky. Za účelem tohoto hodnocení byla využita řada nástrojů pro identifikaci výhod a nevýhod ČR v mezinárodním prostředí. Jako směrodatný ukazatel byl využit GCI index, zasahující do dílčích oblastí mezinárodní konkurenceschopnosti.

Předcházející kapitola obsahuje shrnutí konkurenčních výhod a nevýhod ČR v dílčích oblastech, kterými se práce zabývala. Z daného shrnutí vyplývá, že konkurenceschopnost je založena na dílčích částech, které jsou vzájemně provázány. Úspěch v jedné části je podmíněn zavedením opatření v jiné části. V rámci konkurenceschopnosti státu lze identifikovat efektivní a správně nastavený institucionální rámec, jako hlavní předpoklad úspěchu. Efektivní správa a legislativa představuje základní stavební kámen pro úspěch, v ostatních oblastech tvořící konkurenceschopnost státu.

Při nápravě problémů a transparentním rozvoji ve veřejné správě dojde k posílení konkurenceschopnosti ve všech dílčích oblastech.

Pro rozvoj a úspěchy při řešení problémů v dílčích částech je třeba zapojit a informovat širokou veřejnost. Informovanost a zapojení povede k akceptaci a implementaci potřebných kroků pro budoucí vývoj konkurenceschopnosti.

Seznam použité literatury

ACEMOGLU, D., S., JOHNSON, J. A., ROBINSON. Institutions as a fundamental cause of long-run growth. In: AGHION, P., S. N., DURLAUF, (ed.) *Handbook of Economic Growth*, Vol. 1A. Amsterdam: Elsevier, 2005. ISBN 0-444-52041-4.

Bezkorupce. *Transparentnost systému veřejných zakázek v ČR* [online]. [vid. 2011-11-11]. ISBN 978-80-904829-3-7. Dostupné z: <http://www.bezkorupce.cz/verejne-zakazky-v-cr-a-sr/transparentnost-systemu-verejnych-zakazek-v-cr-2/>

BusinessInfo.cz. *Hlavní makroekonomické ukazatele ČR* [online]. [vid. 2011-12-25]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/analyzy-statistiky/hlavni-makroekonomicke-ukazatele-cr/1000431/49089/#hdp>

BussinesInfo.cz. *Hlavní měnové a fiskální ukazatele ČR* [online]. [vid 2011-12-10]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/analyzy-statistiky/hlavni-menove-a-fiskalni-ukazatele-cr/1000431/49262/>

business.center.cz. *Změny v zákoně o daních z příjmů novelou č. 545/2005 Sb.* [online]. [vid. 2012-02-06]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/finance/dane/zmeny-zakon-o-danich-z-prijmu-2006.aspx>

Brisitsh Embassy Prague. *Studium ve Velké Británii* [online]. [vid. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://ukinczechrepublic.fco.gov.uk/cs/visiting-uk/studying-in-uk/>

Ciett. *Economic report: The agency work industry around the world 2011* [online]. [vid.2012-01-10]. Dostupné z: http://www.ciett.org/fileadmin/templates/eurociett/docs/stats/Ciett_Economic_Report_2011.pdf

CzechInvest. *Klastry* [online]. [vid. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/klastry>

Česká správa sociálního zabezpečení. *Statistika počtu klientů za rok 2011* [online].

[vid. 2012-02-05]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/NR/rdonlyres/B0330DA1-A75E-4656-AF1C-CB390A794A6E/0/k31122011pocetOSVC.pdf>

ČIHOVSKÝ, L., *Konkurenceschopnost a její různá pojetí v marketingu konkurenceschopnosti*. [online]. [vid. 2011-10-26]. Dostupné z: <http://cichovsky.blog.vsem.cz/2011/02/28/konkurenceschopnost-a-jeji-ruzna-pojeti-v-marketingu-konkurenceschopnosti/>

ČSÚ. *Analýza: V republice pracuje čtvrt milionu důchodců* [online]. [vid. 2012-02-05]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/6b5c18eccf5e21d7c1256c4d0034d22b/1353e185cd785ec8c125799800315550/\\$FILE/czam020312analiza.pdf](http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/6b5c18eccf5e21d7c1256c4d0034d22b/1353e185cd785ec8c125799800315550/$FILE/czam020312analiza.pdf)

ČSÚ. *Populační prognóza ČR do r. 2050* [online]. [vid. 2012-02-10]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/B0001D6145/\\$File/4025rra.pdf](http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/B0001D6145/$File/4025rra.pdf)

ČSÚ. *Předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 - Česká republika a kraje* [online]. [vid. 2012-03-20]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/kapitola/03000-12-n_2012-00

ČSÚ. *Česká republika v EU, obsah* [online]. [vid. 2011-12-22]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/1609-09>

DURAND, M., J. SIMON and C. WEBB, OECDs Indicators of International Trade and Competitiveness, *OECD Economics Department Working Papers*, No. 120, 1992.

Datové schránky. *Statistiky* [online]. [vid. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://www.datoveschranky.info/cz/statistiky-id34635/>

ESF v ČR. *OP Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)* [online]. [vid. 2011-12-22]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz>

European Commission. *Innovation Union Scoreboard 2011*[online]. [vid. 2012-03-07].

Dostupné z: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2011_en.pdf

Eurostat. *Statistics by theme* [online]. [vid. 2011-11-19]. Dostupné z: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/themes>

Grantová agentura ČR. *Statut Grantové agentury ČR (úplné znění)* [online]. [vid. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=933>

HERZÁKOVÁ, R., A., KOVÁŘOVÁ. *Financování vědy a výzkumu* [online]. Olomouc, 2010, s. 24, 25, [vid. 2012-02-20]. ISBN: 978-80-87240-25-0. Dostupné z: http://www.mvso.cz/Files/WEB/APSYS/21Financovani_vedy_a_vyzkumu.pdf

IMD. *World Competitiveness Yearbook (WCY)* [online]. [vid. 2011-11-01] Dostupné z: <http://www.imd.org/research/publications/wcy/>

Institute for Fiscal Studies. *Higher Education Funding* [online]. [vid. 2012-03-21]. Dostupné z: http://www.ifs.org.uk/conferences/pe2010_wyness.pdf

JÁNSKÝ, P., L., DUŠEK. *Jak by sjednocení DPH na 17,5 % dopadlo na domácnosti a veřejné rozpočty* [online]. [vid. 2011-12-18]. Dostupné z: http://idea.cerge-ei.cz/documents/iphp_201102.pdf

KADEŘÁBKOVÁ, A., *Růst, stabilita a konkurenceschopnost IV - Česká republika v globalizované a znalostní ekonomice*. Praha: Linde, 2008. ISBN 80-86131-79-5.

MACH, M., *Makroekonomie II pro magisterské (inženýrské) studium*. 3. vyd. Praha: Melandrium, 2001, s. 90, ISBN 80-86175-18-9.

MACH, M., *Makroekonomie II pro magisterské (inženýrské) studium*. 3. vyd. Praha: Melandrium, 2001, s. 28, ISBN 80-86175-18-9.

MEJSTRÍK, M., et. al. *Rámec Strategie konkurenceschopnosti* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, NERV, 2011, s. 36 [vid. 2011-11-20]. ISBN 978-80-7440-050-6. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/ekonomicka->

rada/aktualne/Ramec_strategie_konkurenceschopnosti.pdf

MEJSTŘÍK, M., et. al. *Rámcí Strategie konkurenceschopnosti* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, NERV, 2011, s. 61, [vid. 2011-10-20]. ISBN 978-80-7440-050-6. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/ekonomicka-rada/aktualne/Ramec_strategie_konkurenceschopnosti.pdf

MEJSTŘÍK, M., et. al. *Rámcí Strategie konkurenceschopnosti* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, NERV, 2011, s. 168 [vid. 2011-12-18]. ISBN 978-80-7440-050-6. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/ekonomicka-rada/aktualne/Ramec_strategie_konkurenceschopnosti.pdf

Ministerstvo financí ČR. *Reforma přímých daní a odvodů* [online]. [vid. 2011-12-20]. Dostupné z: <http://media.mfcr.cz/accordent/reforma/main.htm#>

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti* [online]. [vid. 2011-12-22]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/zakon_c._435-2004_sb.pdf

Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Strategie konkurenceschopnosti ČR 2012-2020: Zpět na vrchol* [online]. [vid. 2011-10-26] Dostupné z: http://www.businessinfo.cz/files/zahranicni-obchod/Strategie_MK_Strategie_Mezinarodni_konkurenceschopnosti_CR_up.pdf

Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Národní inovační strategie* [online]. [vid. 2012-02-20] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/koncepce-a-politiky/narodni-inovacni-strategie-cast-i/1000502/38747/?page=1>

Ministerstvo vnitra České republiky. *Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby* [online]. [vid. 2011-11-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/modernizace-dokumenty-strategie-pdf.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky. *Hodnocení dopadu regulace (RIA)* [online]. [vid. 2011-10-25]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/hodnoceni-dopadu-regulace-ria>

486007.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d

Ministerstvo vnitra České republiky. *Obecné zásady pro hodnocení dopadů regulace (RIA)* [online]. [vid. 2011-10-25]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/dokumenty-ria-obecne-zasady-pdf.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky. *Revoluce v komunikaci, datové schránky jsou od 1. 7. 2009 realitou* [online]. [vid. 2011-11-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/revoluce-v-komunikaci-datove-schranky-jsou-od-1-7-2009-realitou.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky. *Sbírka zákonů Česká Republika*. Praha: Tiskárna Ministerstva Vnitra, 2009, ISSN 1211-1244.

Ministerstvo vnitra České republiky. *Základní registry veřejné správy* [online]. [vid. 2011-11-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-registry-verejne-spravy.aspx>

MODIGLIANI, F. *Life Cycle, Individual Thrift, and the Wealth of Nations* [online]. [vid. 2012-02-10]. Dostupné z http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/economics/laureates/1985/modigliani-lecture.pdf

MŠMT. *Zásady a pravidla financování veřejných vysokých škol pro rok 2012* [online]. [vid. 2012-03-21]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/file/18713_1_1/

NORTH, D., C., *Institutions, Institutional change and economic performance*. Cambridge: Cambridge university press, 2004, s. 3, ISBN 0-521-39416-3.

Parlament České republiky. *Novela z. o dani z přidané hodnoty – EU* [online]. [vid. 2011-12-18]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=377&CT1=0>

OECD. *Eduaction at a Glance 2011: OECD Indicators* [online]. OECD Publishing, s. 116, 117, [vid. 2012-03-20]. ISBN 978-92-64-11705-1. Dostupné z: <http://www.oecd.org/dataoecd/61/2/48631582.pdf>

OECD. *Eduaction at a Glance 2011: OECD Indicators* [online]. OECD Publishing, s. 226, 117, [vid. 2012-03-20]. ISBN 978-92-64-11705-1. Dostupné z: <http://www.oecd.org/dataoecd/61/2/48631582.pdf>

OECD. *Eduaction at a Glance 2011: OECD Indicators* [online]. OECD Publishing, s. 242, 117, [vid. 2012-03-20]. ISBN 978-92-64-11705-1. Dostupné z: <http://www.oecd.org/dataoecd/61/2/48631582.pdf>

OECD iLibrary. *Statistics / OECD Factbook / 2012 / Real effective exchange rates* [online]. [vid. 2011-12-10]. Dostupné z: <http://www.oecd-ilibrary.org/sites/factbook-2011-en/05/02/02/index.html?contentType=&itemId=/content/chapter/factbook-2011-45-en&containerItemId=/content/serial/18147364&accessItemIds=&mimeType=text/html>

OECD. *Statistics* [online]. [vid. 2011-11-19]. Dostupné z: http://www.oecd.org/document/0,3746,en_2649_201185_46462759_1_1_1_1,00.html

Portál veřejné správy České republiky: *Zákony - vyhledávání* [online]. [vid. 2011-11-11]. Dostupné z: http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=14/1993&PC_8411_l=14/1993&PC_8411_ps=10#10821

Průzkum: Kvalita poskytovaných služeb souvisejících s datovými schránkami [online]. [vid. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://www.egovernment.cz/zprava4.pdf>

Sbírka zákonů Česká republika. *Školský zákon* [online]. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, s. 4873, [vid. 2012-03-22]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/soubory/zakony/Uplne_zneni_SZ_317_08.pdf

Sbírka zákonů Česká republika. *Zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací* [online]. [vid. 2012-02-20]. Dostupné z: http://www.cas.cz/miranda2/export/sitesavcr/data.avcr.cz/veda_a_vyzkum/files/130_2002_uplne_zneni.pdf

SLANÝ, A. a kol.. *Konkurenceschopnost a Stabilita*. Brno: Masarykova univerzita, 2010.

ISBN 978-80-210-5336-6.

Strukturální fondy EU. *OP Výzkum a vývoj pro inovace* [online]. [vid. 2012-03-05]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/977e2e36-937e-4432-afe7-165afd87e676/OP-Vyzkum-a-vyvoj-pro-inovace>

Technologická agentura ČR: *O TA ČR* [online] [vid. 2012-03-10] Dostupné z: <http://www.tacr.cz/o-ta-cr/technologicka-agentura-cr/>

Technologická agentura ČR. *Programy TA ČR* [online]. [vid. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.tacr.cz/programy-ta-cr/zakladni-informace/>

Technologické centrum AV ČR. *O nás* [online]. [vid. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.tc.cz/o-nas/>

TEKES Strategy. *Growth and wellbeing from renewal* [online]. [vid. 2012-02-20]. Dostupné z: http://www.tekes.fi/fi/document/49702/tekes_strategy_engl_2011_pdf

Úřad průmyslového vlastnictví. *Poslání Úřadu a jeho postavení ve státní správě* [online]. [vid. 2011-11-11]. Dostupné z: <http://www.upv.cz/cs/upv/zakladni-informace/poslani-uradu-a-jeho-postaveni-ve-statni-sprave.html>

Úřední věstník Evropské unie. *Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1982/2006/ES* [online]. [vid. 2012-03-05]. Dostupné z: http://www.fp7.cz/dokums_raw/rozhodnuti_17.pdf

VITURKA, M. et. al. Kvalita podnikatelského prostředí - regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České Republiky. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-47-3638-9.

Vláda České republiky. *Usnesení vlády č. 536* [online]. [vid. 2011-11-11]. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/Uploads/Elektronicke-zadavani/Usneseni-vlady-c--563-2011>

Vláda České Republiky. *Usnesení vlády č. 714* [online]. [vid. 2012-02-20]. Dostupné z: http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/78C48E8889B6138DC1257927003

A5597/\$FILE/714%20uv110927.0714.pdf

Výzkum a vývoj v ČR. *Působnost Rady pro výzkum, vývoj a inovace* [online]. [vid. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=627>

World Economic Forum, *WEF: The Global Competitiveness Report 2008-2009*, [online]. Ženeva, 2008, s. 43, [vid. 2011-10-26] Dostupné z: <https://members.weforum.org/pdf/GCR08/Chapter%201.2.pdf>

World Economic Forum, *WEF: The Global Competitiveness Report 2010-2011* [online]. Ženeva, 2010, s. 4, [vid. 2011-10-26] ISBN-13: 978-92-95044-87-6. Dostupné z: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2010-11.pdf

World Economic Forum. *WEF: The Global Competitiveness Report 2010-2011*, [online]. Ženeva, 2010, s. 9, [vid. 2011-10-26] ISBN-13: 978-92-95044-87-6. Dostupné z: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2010-11.pdf

World Economic Forum. *WEF: The Global Competitiveness Report 2010-2011* [online]. Ženeva, 2010, s. 140, [online]. [vid. 2011-11-11]. ISBN-13: 978-92-95044-87-6. Dostupné z: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2010-11.pdf

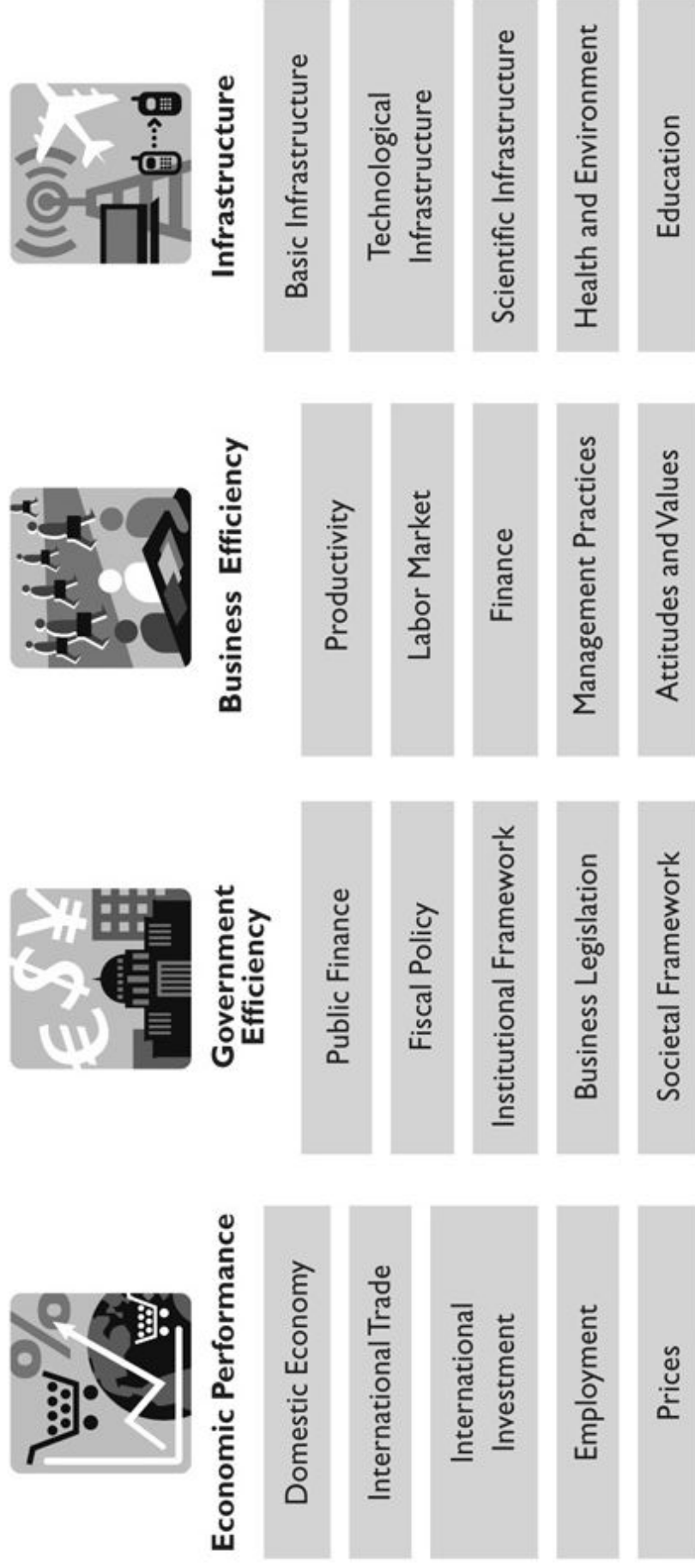
World Economic Forum. *WEF: The Global Competitiveness Report 2010-2011* [online]. Ženeva, 2010, s. 398, 399, 402, [vid. 2011-11-11]. ISBN-13: 978-92-95044-87-6. Dostupné z: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2010-11.pdf

Zákon o vysokých školách (zákon č. 111/1998 Sb.) [online]. s. 1, [vid. 2012-03-22]. Dostupné z: http://www.muni.cz/general/legal_standards/higher_education_act?lang=cs

Seznam příloh

Příloha 1	Pilíře konkurenceschopnosti v pojetí IMD	I
Příloha 2	Metodika hodnocení výsledků VaV v ČR	II
Příloha 3	Schéma vzdělávacího systému ČR	V
Příloha 4	Mapa klastrů v ČR.....	VI

Příloha 1 Pilíře konkurenceschopnosti v pojetí IMD

Příloha 2 Metodika bodového hodnocení výsledků VaV v ČR

Druh výsledku					I - obory NRRE ⁰⁾	II - ostatní obory
J _{imp}	článek v impaktovaném časopise ¹⁾				10 až 305 ²⁾	
	článek v prestižním impaktoveném časopise (Nature, Sciece) ³⁾				500	
J _{neimp}	článek v recenzovaném časopise	světově uznávané databáze ⁴⁾	SCOPUS *		12	
			SRIH	A	30	12
				B	20	11
				C	10	10
J _{rec}	článek v českém recenzovaném časopise	seznam recenzovaných periodik ⁵⁾			10	4
B	odborná kniha	světový jazyk	angličtina, čínština, franouzština, němčina, ruština a španělština		40	40
		ostatní jazyky		20		
D	článek ve sborníku ⁶⁾				8	
P	patent	"evropský" patent (EPO)**, patent USA (USPTO) a Japonska			500	
		český nebo národní patent (s výjimkou patentu USA a Japonska), který je využíván na základě platné licenční smlouvy			200	
		ostatní patenty ⁷⁾			40	
Z	poloprovoz, ověřená technologie, odrůda, plemeno				100	
F	užitný vzor ⁸⁾				40	
	průmyslový vzor				40	
G	prototyp, funkční vzorek				40	
H	poskytovatelem realizované výsledky				40	
N	certifikované metodiky a postupy, specializované mapy s odborným obsahem				40	
R	software				40	
V	výzkumná zpráva, která je výsledkem obsahujícím utajované informace ⁹⁾				50	

⁰⁾ NRRE zahrnuje obory (dle číselníku IS VaVaI: AA – Filosofie a náboženství, AB - Dějiny, AC – Archeologie, antropologie a etnologie, AD – Politologie a politické vědy, AE – Řízení, správa a administrativa, AG – právní vědy, AI – Jazykověda, AJ – Písemnictví, masmedia a audiovizí, AL – Umění, architektura a kulturní dědictví, AM – Pedagogika a školství).

¹⁾ Publikace uvedené v následujících databázích Web of Science společnosti Thomson Reuters: Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED) – 1945 – present; Social Science Citation Index (SSCI) – 1980 – present; Arts & Humanities Citation Index (A&HCI) – 1980 – present; Index Chemicus (IC) – 1993 – present; Current Chemical

Reactions (CCR-EXPANDED) – 1986 – prezent.

²⁾ Hodnocení $J_{imp} = 10 + 295 \times \text{Faktor}$, kde: $\text{Faktor} = (1 - N) / (1 + (N / 0,057))$, kde N je normované pořadí časopisu, $N = (P - 1) / (P_{max} - 1)$

P = pořadí časopisu v daném oboru podle Journal Citation Report v řadě seřazené sestupně podle IF. Je používána hodnota IF platná v roce uplatnění výsledku, není používána hodnota IF-5. P_{max} = celkový počet časopisů v daném oboru dle Journal Citation Report. V případě, kdy bude časopis zařazen do více oborů, bude normované pořadí časopisu N vypočteno jako aritmetický průměr normovaných pořadí časopisu ve všech oborech, kde se vyskytuje.

* V případě, že dojde k zavedení IF v databázi SCOPUS, budou výsledky v následujícím období bodovány obdobně jako J_{imp} .

³⁾ Jde o multidisciplinární (tedy oborově otevřené) časopisy Nature (ISSN 0028-0836), Science (ISSN 0036-8075).

⁴⁾ Světově uznávanou databází jsou databáze ERIH kategorie A, ERIH kategorie B, ERIH kategorie C nebo SCOPUS.

⁵⁾ Seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice, včetně informací o jeho vzniku a platnosti, je zveřejněn na www.vyzkum.cz.

⁶⁾ Sborník musí být evidován v databázi Conference Proceedings Citation Index – Science nebo Social Science & Humanities (dříve ISI Proceedings) společnosti Thomson Reuters

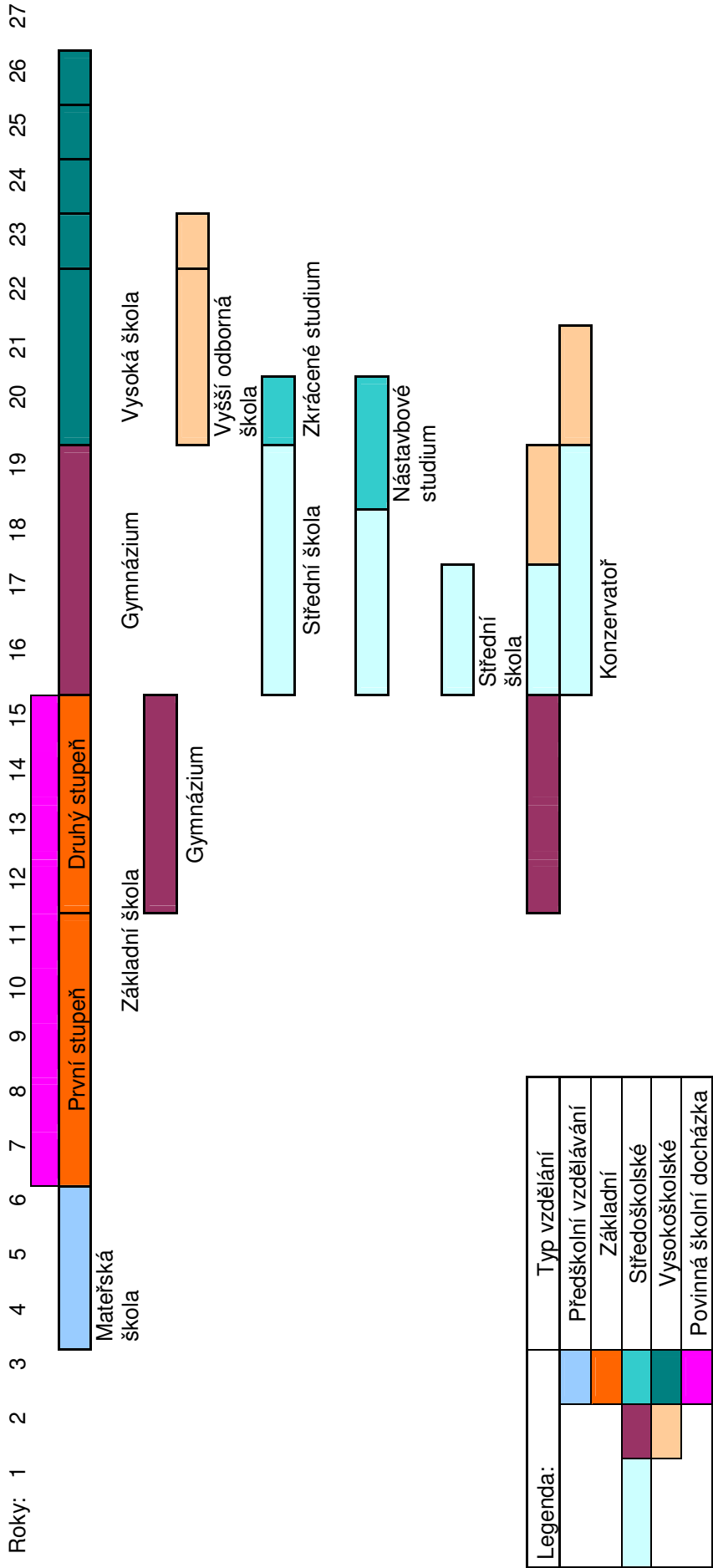
** EPO - European Patent Office je mezivládní organizace, která byla zřízena v roce 1977 na základě Evropské patentové úmluvy (EPC). EPO zajišťuje jednotný postup při podávání žádostí jednotlivými vynálezci a společnostmi, pro patentovou ochranu až ve 39 evropských zemích Evropy.

⁷⁾ Český nebo jiný národní patent udělený, doposud nevyužívaný nebo využívaný vlastníkem patentu.

⁸⁾ Druh výsledku S předávaný v RIV do roku 2008 je hodnocen 40 body.

⁹⁾ Týká se pouze výsledků, které obsahují utajované informace podle zvláštního právního předpisu (např. zákon č. 148/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 412/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Příloha 3 Schéma vzdělávacího systému ČR

Příloha 4 Mapa klastrů v ČR

